

Bruksela, dnia 18.5.2022 r.
SWD(2022) 149 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

Wytoczne dla państw członkowskich w sprawie dobrych praktyk w zakresie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz w sprawie ułatwienia zawierania umów zakupu energii elektrycznej

Towarzyszący dokumentowi:

Zalecenie Komisji

w sprawie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz ułatwienia zawierania umów zakupu energii elektrycznej

{C(2022) 3219 final} - {SWD(2022) 151 final}

SPIS TREŚCI

I. WYTYCZNE DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W SPRAWIE DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE PRZYSPIESZENIA PROCEDUR WYDAWANIA ZEZWOLEŃ NA PROJEKTY DOTYCZĄCE ENERGII ODNAWIALNEJ.....	3
1. Wprowadzenie.....	3
2. Szybsze i krótsze administracyjne procedury wydawania pozwoleń	6
a. Przepisy dyrektywy w sprawie energii odnawialnej i porównanie dobrych praktyk w zakresie ich transpozycji.....	7
b. Inne dobre praktyki mające na celu skrócenie czasu trwania procedur wydawania zezwoleń wykraczające poza wymogi dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.....	8
c. Zwiększenie elastyczności w dostosowywaniu specyfikacji technologicznych w okresie między złożeniem wniosku o zezwolenie a rozpoczęciem budowy projektów	11
3. Wewnętrzna koordynacja i jasne procedury cyfrowe w celu zmniejszenia złożoności administracyjnych procesów udzielania pozwoleń	12
a. Przepisy dyrektywy w sprawie energii odnawialnej dotyczące punktu kompleksowej obsługi i porównanie dobrych praktyk w zakresie ich transpozycji	12
b. Inne przykłady dobrych praktyk upraszczających procedury administracyjne poza wymogami dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.....	14
4. Wystarczające zasoby ludzkie i umiejętności podmiotów wydających zezwolenia	15
5. Lepsze określanie i planowanie lokalizacji projektów dotyczących energii odnawialnej.....	18
a. Ograniczenia związane z użytkowaniem gruntów/mórz oraz dobre praktyki ułatwiające określenie odpowiednich obszarów	18
b. Wielorakie wykorzystanie przestrzeni	21
c. Akceptacja i zaangażowanie społeczności	22
d. Aspekty środowiskowe.....	24
e. Kwestie związane z obronnością i lotnictwem	30
6. Łatwiejsze podłączenie do sieci, elektrownie wykorzystujące technologię skojarzoną, rozbudowa źródła energii i innowacyjne technologie	31
a. Problemy związane z podłączeniem do sieci.....	32
b. Elektrownie wykorzystujące technologię skojarzoną.....	34

c.	Rozbudowa źródła energii.....	36
d.	Wodór	38
e.	Wspieranie innowacji	40
II.	WYTYCZNE DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W ZAKRESIE UŁATWIANIA ZAWIERANIA UMÓW ZAKUPU ENERGII ODNAWIALNEJ .	42
1.	Wprowadzenie.....	42
2.	Kwestie regulacyjne	44
3.	Rozszerzenie dostępności korporacyjnych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej na małe i średnie przedsiębiorstwa..	47
4.	Promowanie transgranicznych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej.....	51

I. WYTYCZNE DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W SPRAWIE DOBRZYCH PRAKTYK W ZAKRESIE PRZYSPIESZENIA PROCEDUR WYDAWANIA ZEZWOLEŃ NA PROJEKTY DOTYCZĄCE ENERGII ODNAWIALNEJ¹

1. Wprowadzenie

Energia odnawialna leży u podstaw transformacji w kierunku czystej energii, niezbędnej do osiągnięcia celów porozumienia paryskiego i Europejskiego Zielonego Ładu. Mając to na uwadze, we wniosku dotyczącym zmiany dyrektywy w sprawie energii odnawialnej, który Komisja przedstawiła w lipcu 2021 r. w ramach pakietu dotyczącego Europejskiego Zielonego Ładu, zaproponowano podwojenie udziału energii odnawialnej w koszyku energetycznym w 2030 r. w porównaniu z rokiem 2020, tak aby wynosił on co najmniej 40 %².

Inwazja Rosji na Ukrainę sprawiła, że jak najszybsze wdrażanie odnawialnych źródeł energii stało się strategicznym priorytetem UE, ponieważ zmniejszy to naszą zależność od paliw kopalnych – głównie importowanych – i pomoże przywrócić przystępność cenową energii.

Wraz ze środkami mającymi na celu zapewnienie wystarczających dostaw gazu i planem oszczędzania energii w ramach przygotowań do nadchodzącej zimy możliwie szybkie dodanie nowej mocy odnawialnych źródeł energii przyczyni się także do wprowadzenia długoterminowych środków łagodzenia kryzysu. W komunikacie w sprawie REPowerEU³, opublikowanym w następstwie komunikatu w sprawie zestawu działań i środków wsparcia z października 2021 r.⁴, przedstawiono plan uniezależnienia Europy od rosyjskich paliw kopalnych, począwszy od gazu, na długo przed końcem obecnego dziesięciolecia. W komunikacie zasugerowano również, by współprawodawcy rozważyli wyższą lub wcześniejszą realizację celów w zakresie energii odnawialnej, a także wspomniano o przyspieszeniu uruchamiania elektrowni wiatrowych i słonecznych oraz pomp ciepła, zwiększeniu średniego tempa uruchamiania o 20 % i uruchomieniu dodatkowych 80 GW mocy wytwórczych do 2030 r. w związku z wyższą produkcją wodoru odnawialnego.

Oznacza to, że konieczne będzie znaczne zwiększenie obecnego tempa wdrażania projektów dotyczących energii odnawialnej, aby uzyskać potrzebny wzrost mocy w wymaganym czasie.

---

¹ Niniejszy dokument pozostaje bez uszczerbku dla spoczywającego na państwach członkowskich i przedsiębiorstwach obowiązku wypełniania zobowiązań wynikających z odpowiednich przepisów prawa UE. Wykorzystane przykłady opierają się na badaniach i konsultacjach z zainteresowanymi stronami i pełnią jedynie funkcję ilustracyjną. Badanie „Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify)” [„Wsparcie techniczne w zakresie rozwoju i wdrażania polityki dotyczącej OZE – Uproszczenie procedur wydawania pozwoleń i procedur administracyjnych dotyczących instalacji OZE (RES Simplify)”] ma na celu określenie barier i najlepszych praktyk we wszystkich państwach członkowskich. Wstępne sprawozdanie z tego badania wykorzystano przy opracowywaniu niniejszych wytycznych. Jest ono dostępne pod adresem: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>. Niektóre z przedstawionych dobrych praktyk wdrożono dopiero niedawno, dlatego jeszcze nie we wszystkich przypadkach przyniosły rezultaty.

² Osiągnięcie tego celu zakłada 2,5–3-krotny wzrost mocy wytwórczej energii słonecznej i lądowej energii wiatrowej do 2030 r. (odpowiednio z 118 GW i 167 GW obecnie) oraz pięciokrotny wzrost mocy wytwórczej morskiej energii wiatrowej (z 16 GW obecnie). Oznacza to, że w latach 2020–2030 musi zostać osiągnięty wzrost dodatkowych rocznych zainstalowanych mocy wytwórczych energii odnawialnej z poziomu około 30–35 GW rocznie do około 45–65 GW rocznie.

³ „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie”, COM(2022) 108 final.

⁴ „Reakcja na rosnące ceny energii: zestaw działań i środków wsparcia”, COM(2021) 660 final.

Wysokie ceny energii, na które wpływają głównie wysokie ceny gazu ziemnego, stanowią dodatkowy powód, by przyspieszyć wdrażanie projektów dotyczących energii odnawialnej oraz ograniczyć negatywne skutki dla naszych obywateli i przedsiębiorstw. W ramach projektów dotyczących energii odnawialnej coraz częściej oferuje się koszty energii elektrycznej znacznie niższe niż koszty energii na rynku hurtowym, którą produkują elektrownie wykorzystujące paliwa kopalne. Szybsze wydawanie zezwoleń jest niezbędne, by można było szybko wprowadzić te projekty na rynek. Korzystanie z umów zakupu energii odnawialnej umożliwi europejskiemu przemysłowi i przedsiębiorstwom bezpośredni dostęp do taniej energii odnawialnej, zapewniając jednocześnie wykonawcom projektów dotyczących tego rodzaju energii stabilność bez konieczności oczekiwania na wsparcie finansowe ze strony państw członkowskich, a tym samym zwiększając dostępność przystępnej cenowo, bezpiecznej i zrównoważonej energii w UE.

Niezależnie od tego, czy projekty dotyczące energii odnawialnej są realizowane w drodze przetargów publicznych, korporacyjnych umów zakupu energii odnawialnej, czy na wolnym rynku, bariery związane z wydawaniem zezwoleń⁵ i innymi procedurami administracyjnymi⁶ hamują realizację projektów, zwiększają niepewność i koszty oraz zniechęcają inwestorów, co zagraża osiągnięciu celów UE w zakresie obniżenia emisyjności i proponowanego celu w zakresie energii odnawialnej na 2030 r.⁷ Bariery te występują głównie na szczeblu krajowym, regionalnym lub nawet lokalnym. Obejmują one: złożoność obowiązujących przepisów dotyczących wyboru lokalizacji i administracyjnych pozwoleń na realizację projektów, kwestie związane z podłączeniem do sieci, ograniczenia w dostosowywaniu specyfikacji technologicznych w trakcie procedury wydawania zezwoleń lub problemy kadrowe organów wydających zezwolenia lub operatorów sieci. W rezultacie czas realizacji projektów dotyczących energii odnawialnej może wynosić nawet dziesięć lat. Argumenty przemawiające za zniesieniem tych barier są obecnie silniejsze niż kiedykolwiek wcześniej.

Dyrektywą w sprawie energii odnawialnej wprowadzono w 2018 r. zasady dotyczące organizacji i maksymalnego czasu trwania administracyjnej części procedury wydawania zezwoleń dla projektów dotyczących energii odnawialnej, obejmujące wszelkie odpowiednie zezwolenia na budowę, rozbudowę źródła energii i eksploatację obiektów oraz na ich podłączenie do sieci. Państwa członkowskie były zobowiązane do transpozycji dyrektywy w sprawie energii odnawialnej, w tym tych nowych przepisów, do swojego prawodawstwa krajowego do 30 czerwca 2021 r., lecz żadne państwo członkowskie nie zgłosiło pełnej transpozycji tej dyrektywy w tym terminie. Z tego względu Komisja wszczęła w lipcu 2021 r. przeciwko wszystkim państwom członkowskim postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z brakiem transpozycji dyrektywy w sprawie energii odnawialnej, chcąc skłonić te państwa do wywiązania się ze spoczywających na nich zobowiązań, w tym dotyczących procedur administracyjnych. W tym czasie większość państw członkowskich powiadomiła Komisję o środkach krajowych

---

⁵ W niniejszych wytycznych termin „procedura wydawania zezwoleń” jest stosowany w odniesieniu do wszystkich wymaganych procedur wydawania pozwoleń, certyfikacji i licencjonowania, które mają zastosowanie do elektrowni i powiązanych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych do celów wytwarzania energii elektrycznej oraz ogrzewania i chłodzenia z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

⁶ Termin „procedury administracyjne” jest szerszy niż procedury wydawania zezwoleń i odnosi się na przykład do planowania przestrzennego, przepisów i kodeksów budowlanych, procedur certyfikacji i licencjonowania lub procedur o charakterze korporacyjnym, prawnym czy podatkowym.

⁷ Ponadto Komisja obecnie bada porównywalne bariery administracyjne w odniesieniu do szybkiego rozwoju infrastruktury instalacji wodorowych. Zob. również: „European Clean Hydrogen Alliance: reports of the alliance roundtables on barriers and mitigation measures” [„Europejski sojusz na rzecz czystego wodoru: raporty z prac okrągłych stołów sojuszu na temat barier i środków łagodzących”], październik 2021.

przyjętych w celu pełnej lub częściowej transpozycji dyrektywy w sprawie energii odnawialnej. W momencie publikacji niniejszych wytycznych 10 państw członkowskich nie zgłosiło żadnych krajowych środków transponujących zasady dotyczące organizacji i czasu trwania procedury wydawania zezwoleń (tj. art. 16) wprowadzone dyrektywą w sprawie energii odnawialnej, natomiast pozostałe państwa zgłosiły co najmniej niektóre wymagane środki.

Komisja zauważa, że między państwami członkowskimi istnieją obecnie znaczne różnice pod względem krajowych lub regionalnych przepisów dotyczących wydawania zezwoleń, jeżeli chodzi o czas trwania i złożoność procedur administracyjnych. Wskazuje to na znaczne pole do poprawy i wzajemnego uczenia się. Zainteresowane strony zwróciły się do Komisji o wyjaśnienie przepisów dyrektywy w sprawie energii odnawialnej dotyczących procedur administracyjnych, a także o rozpowszechnianie najlepszych praktyk, aby pomóc organom wydającym zezwolenia w ich stosowaniu.

W niniejszych wytycznych przedstawiono istniejące w państwach członkowskich dobre praktyki, których celem jest zmniejszenie obciążenia administracyjnego i zwiększenie pewności planowania w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej⁸. Wytyczne te towarzyszą zaleceniu Komisji w sprawie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej oraz ułatwienia zawierania umów zakupu energii elektrycznej, przyjętemu wraz z wnioskiem dotyczącym ukierunkowanej zmiany dyrektywy w sprawie energii odnawialnej w zakresie wydawania zezwoleń. Inicjatywy te stanowią część szerszego pakietu środków w ramach planu REPowerEU i europejskiego semestru, które wspierają szybsze wdrażanie odnawialnych źródeł energii.

Eliminowanie istniejących barier w wydawaniu zezwoleń i identyfikowanie nowych barier należy traktować jako proces ciągły. W tym kontekście Komisja od marca 2022 r. prowadzi również prace z organami państw członkowskich w ramach Grupy Zadaniowej ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Jednolitego Rynku dotyczące usuwania barier związanych z procedurami⁹. Pełne i szybkie wdrożenie zalecenia z wykorzystaniem przedstawionych w niniejszych wytycznych konkretnych pomysłów na uproszczenie i skrócenie procedur umożliwi skrócenie czasu realizacji projektów dotyczących energii odnawialnej i ich szybsze masowe wdrożenie.

W niniejszych wytycznych określono następujące główne aspekty umożliwiające usprawnienie wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej: skrócenie czasu trwania i zmniejszenie złożoności administracyjnych procedur wydawania zezwoleń, wystarczająca liczba pracowników i wystarczające umiejętności podmiotów wydających zezwolenia oraz organów odpowiedzialnych za ocenę oddziaływania na środowisko, procedury wyboru lokalizacji oraz kwestie związane z podłączeniem do sieci. Ponadto w wielu państwach członkowskich istnieją również bariery związane z brakiem poparcia dla niektórych projektów ze strony społeczeństwa lub istotnych lokalnych zainteresowanych stron. W poniższych rozdziałach przedstawiono krótkie wyjaśnienie barier, możliwe rozwiązania, a także zidentyfikowane dobre praktyki przewidziane w środkach krajowych

---

⁸ Do celów niniejszych wytycznych przez projekty dotyczące energii odnawialnej rozumie się zakłady produkcyjne wytwarzające energię odnawialną zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej (w tym w postaci wodoru), a także aktywa niezbędne do podłączenia ich do sieci oraz magazynowania wytworzonej energii.

⁹ https://ec.europa.eu/growth/single-market/single-market-enforcement-taskforce_en

transponujących dyrektywę w sprawie energii odnawialnej lub w środkach wykraczających poza zakres stosowania tej dyrektywy.

2. Szybsze i krótsze administracyjne procedury wydawania pozwoleń

Czas trwania procedur wydawania zezwoleń są bardzo zróżnicowane w zależności od poszczególnych technologii energii odnawialnej i państw członkowskich. W przypadku projektów dotyczących morskiej energii wiatrowej czas realizacji może wynosić do 10 lat¹⁰, chociaż niedawno ukończone niderlandzkie morskie farmy wiatrowe, takie jak Borssele III i IV, zostały oddane do eksploatacji po czterech lub pięciu latach od rozstrzygnięcia przetargu. W przypadku lądowej energii wiatrowej zgłoszony czas trwania procedury wydawania zezwoleń wynosi od trzech do dziewięciu lat, a znaczne różnice występują nie tylko między państwami członkowskimi, lecz czasami także między poszczególnymi regionami jednego państwa. W przypadku projektów dotyczących naziemnych instalacji fotowoltaicznych zgłoszony czas trwania procedury wynosi od około roku do ponad 4,5 roku¹¹.

Te średnie wartości opierają się jednak na próbach, które nie są w pełni reprezentatywne, ponieważ w całej UE brakuje porównywalnych danych dotyczących całkowitego czasu trwania procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej, włącznie z przygotowaniem i sfinalizowaniem oceny oddziaływania na środowisko¹², udzieleniem zezwolenia na podłączenie do sieci i rozwiązaniem wszelkich ewentualnych problemów prawnych. Ponadto czas trwania procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej zależy również od dostępności sieci do podłączenia takich projektów i przesyłu wytworzonej energii oraz od przyspieszonego zbudowania lub wzmocnienia tych sieci. Należy również wziąć pod uwagę fakt, że w niektórych państwach członkowskich procedury mogą być szybsze, ale niekoniecznie efektywniejsze. Różne rodzaje barier mogą prowadzić do zatwierdzania mniejszej liczby projektów pomimo szybszych procedur. Świadczy to o konieczności aktywnego skupienia się na barierach w procedurach wydawania zezwoleń we wszystkich państwach członkowskich i na ich likwidacji. W ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego Komisja udziela pomocy 17 państwom członkowskim w stopniowym zmniejszaniu ich zależności od rosyjskich paliw kopalnych¹³ zgodnie z planem REPowerEU, w tym w przyspieszeniu wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej i w szerszym wprowadzaniu dachowych instalacji fotowoltaicznych. W szczególności w ramach zaproszenia do składania wniosków dotyczących Instrumentu Wsparcia Technicznego na 2023 r. Komisja oferuje państwom członkowskim wsparcie w postaci

---

¹⁰ Strategia UE na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych, dostępna pod adresem https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/eu-strategy-offshore-renewable-energy_en

¹¹ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. i in., „Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify). Interim report” [„Wsparcie techniczne w zakresie rozwoju i wdrażania polityki dotyczącej OZE – Uproszczenie procedur wydawania pozwoleń i procedur administracyjnych dotyczących instalacji OZE (RES Simplify). Wstępne sprawozdanie”] 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

¹² Zgodnie z oceną skutków zmiany dyrektywy OOS proces oceny oddziaływania na środowisko trwa 5–27 miesięcy.

¹³ https://ec.europa.eu/info/news/commissions-technical-support-instrument-help-17-member-states-curb-their-reliance-russian-fossil-fuels-2022-apr-06_en

przewodniego wsparcia technicznego w zakresie „Przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej”¹⁴.

Okazało się, że współpraca regionalna między państwami członkowskimi w zakresie realizacji podobnych dużych projektów dotyczących infrastruktury energetycznej przyczyniła się do przyspieszenia wydawania zezwoleń i realizacji tych projektów¹⁵. Komisja przewodniczy czterem grupom wysokiego szczebla w różnych regionach Unii Europejskiej¹⁶. Wysoki poziom wsparcia politycznego dla tych grup umożliwia urzeczywistnianie wspólnej wizji regionalnej, opracowanie priorytetów regionalnych oraz zapewnienie strategicznych wytycznych dotyczących realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie infrastruktury energetycznej, które wymagają zdecydowanego porozumienia. Wszystkie grupy wysokiego szczebla¹⁷ uznają rozwój morskiej energii wiatrowej za ogólnoeuropejski priorytet, dlatego można stwierdzić, że duże projekty dotyczące energii odnawialnej są priorytetowo traktowane w działaniach tych grup, a ścisłe monitorowanie i intensywna współpraca na różnych szczeblach politycznych między państwami członkowskimi z danego regionu są korzystne dla tych projektów.

a. Przepisy dyrektywy w sprawie energii odnawialnej i porównanie dobrych praktyk w zakresie ich transpozycji

Dyrektywa w sprawie energii odnawialnej stanowi, że czas trwania procedur administracyjnych wydawania zezwoleń nie może przekraczać dwóch lat w odniesieniu do elektrowni produkujących odnawialną energię elektryczną oraz powiązanej infrastruktury sieci, w tym wszystkich stosownych procedur wydawania przez właściwe organy zezwoleń, certyfikatów i licencji. Podobny przepis dotyczący uproszczenia procedur wydawania pozwoleń dotyczących infrastruktury wodorowej zawarto w proponowanym pakiecie dotyczącym obniżenia emisyjności rynków wodoru i gazu¹⁸. W przypadku projektów dotyczących instalacji o mocy poniżej 150 kW oraz rozbudowy źródła energii w istniejących elektrowniach wykorzystujących energię odnawialną czas trwania procedury administracyjnej nie może przekraczać jednego roku. Terminy te nie obejmują czasu potrzebnego na zapewnienie zgodności z unijnymi przepisami w zakresie ochrony środowiska, co może wymagać długiego czasu, ani czasu trwania wszelkich postępowań sądowych; w wyjątkowych okolicznościach można przedłużyć te okresy o jeden rok¹⁹.

---

¹⁴ [Accelerating permitting for renewable energy \[Przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej\] \(europa.eu\)](#)

¹⁵ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Akkermans, F., Le Den, X., Heidecke, L., i in., *Support to the evaluation of Regulation (EU) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure: final report* [Wsparcie oceny rozporządzenia (UE) nr 347/2013 w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej: sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/154438>

¹⁶ Współpraca w dziedzinie energetyki na Morzu Północnym, plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich, połączenia międzysystemowe dla Europy Południowo-Zachodniej, gazowe połączenia międzysystemowe w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej.

¹⁷ Więcej informacji na temat obszarów współpracy czterech grup wysokiego szczebla: [High level groups \(europa.eu\)](#)

¹⁸ Art. 7 ust. 3 wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru.

¹⁹ Art. 16 ust. 4, 5 i 6 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.

Oprócz transpozycji wymaganych przepisów do prawa krajowego niektóre państwa członkowskie wprowadziły dodatkowe objaśnienia, w których doprecyzowano warunki przedłużenia terminu, lub nakazały właściwym organom ścisłą współpracę, by zapewnić przestrzeganie uzgodnionych terminów. Jeżeli chodzi o przedłużenie terminu o maksymalnie jeden dodatkowy rok **Szwecja** precyzuje, że termin ten może zostać przedłużony w przypadku gdy konieczne jest czasochłonne wprowadzenie dodatkowych elementów wynikających z nowych przepisów, informacji lub wytycznych, lub jeżeli opóźnienie wynika z okoliczności zewnętrznych, których nie można było przewidzieć od samego początku. **Słowenia** wprowadza przepis stanowiący, że przed upływem określonego terminu wykonawca projektu musi otrzymać uzasadnioną decyzję, na mocy której w wyjątkowych okolicznościach wyjaśnionych w decyzji procedura zostaje przedłużona o maksymalnie jeden rok.

Jeżeli chodzi o zapewnienie, aby procedura wydawania zezwoleń nie przekraczała uzgodnionych terminów w przypadkach, w które zaangażowane jest kilka organów, środki transpozycji w **Finlandii** zawierają wymóg, zgodnie z którym odpowiedzialne właściwe organy muszą współpracować w celu dotrzymania terminów, jeżeli do budowy, modernizacji, podłączenia do sieci i eksploatacji elektrowni wykorzystującej energię odnawialną niezbędne jest przeprowadzenie więcej niż jednej procedury wydawania pozwolenia lub zgody administracyjnej. Zadaniem pojedynczego punktu kontaktowego dla projektodawców²⁰ jest w stosownych przypadkach wspieranie właściwych organów w uzgadnianiu terminów przeprowadzenia ich procedur. Ponadto w przepisach transponujących określono momenty, w których rozpoczyna się i kończy obliczanie terminu, a pojedynczemu punktowi kontaktowemu powierzono monitorowanie przestrzegania terminów.

Jeżeli chodzi o monitorowanie i sprawozdawczość w odniesieniu do przepisów krajowych, państwa członkowskie są zobowiązane do podawania w zintegrowanych krajowych sprawozdaniach w dziedzinie energii i klimatu dotyczących postępów, które musiały przedłożyć Komisji do 15 marca 2023 r., a następnie będą musiały składać co dwa lata, informacji na temat konkretnych środków służących spełnieniu wymogów określonych w art. 15–17 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej w celu uproszczenia procedur wydawania zezwoleń, skrócenia czasu ich trwania i zwiększenia ich przejrzystości²¹. Ponadto spójne ogólnounijne monitorowanie i ocena administracyjnych procedur wydawania pozwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej dałyby Komisji, państwom członkowskim i projektodawcom wgląd w czas trwania poszczególnych etapów wydawania pozwolenia na projekt, ich zakres, wymogi i organy zaangażowane w te etapy, a także potencjalne wspólne cechy opóźnień i innych wąskich gardeł w odniesieniu do wszystkich technologii energii odnawialnej lub wszystkich etapów wydawania pozwoleń.

b. Inne dobre praktyki mające na celu skrócenie czasu trwania procedur wydawania zezwoleń wykraczające poza wymogi dyrektywy w sprawie energii odnawialnej

Czas trwania postępowań sądowych nie jest wliczany do terminu określonego w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej, ale państwa członkowskie mogą wprowadzić środki służące skróceniu postępowań, które przedłużają się w wyniku odwołań do sądów. Chociaż należy zapewnić prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości, państwa członkowskie mogą zorganizować swój krajowy system sądownictwa w taki sposób, aby zapewnić szybsze

²⁰ Zob. następny rozdział dotyczący pojedynczego punktu kontaktowego.

²¹ Art. 20 lit. b) pkt 5 rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną.

rozpatrywanie spraw sądowych, np. wprowadzając procedury jednoinstancyjne w odniesieniu do niektórych projektów o znaczeniu krajowym, wyznaczając terminy dla niektórych etapów postępowania sądowego w zależności od okoliczności krajowych, tak by uniknąć zbędnego przedłużania postępowań odwoławczych, lub wprowadzając przepisy ograniczające nadużywanie drogi sądowej. Kilka państw członkowskich wprowadziło już środki mające na celu skrócenie czasu trwania postępowań sądowych związanych z zezwoleniami.

Francja ograniczyła liczbę możliwych odwołań od pozwoleń środowiskowych w przypadku projektów dotyczących lądowej energii wiatrowej z trzech do zaledwie dwóch. Od 1 grudnia 2018 r. odwołania można wносить bezpośrednio do administracyjnych sądów apelacyjnych i nie muszą one już być najpierw kierowane do sądów administracyjnych pierwszej instancji (jak miało to już miejsce w przypadku projektów w zakresie morskiej energii wiatrowej od czasu przyjęcia dekretu w styczniu 2016 r.).

Niderlandy zdecydowały, że pozwolenia na projekty w zakresie lądowej energii wiatrowej o mocy ponad 100 MW oraz projekty w zakresie energii fotowoltaicznej o mocy powyżej 50 MW mogą być przedmiotem odwołania wyłącznie do sądu wyższej instancji.

Oprócz usprawnienia ram związanych z postępowaniami sądowymi niektóre państwa członkowskie wprowadziły również inne środki umożliwiające priorytetowe traktowanie, a tym samym przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń, np. polegające na określeniu kategorii projektów strategicznych. Niektóre przedsięwzięcia o znaczeniu krajowym mogą być realizowane w ramach procedury ustawodawczej w oparciu o konkretny akt zgodnie z art. 2 ust. 5 dyrektywy w sprawie ocen oddziaływania na środowisko (OOS). Dzięki temu państwa członkowskie mogą zwolnić to przedsięwzięcie z przepisów dotyczących konsultacji publicznych²².

W ramach kompetencji regionalnego Departamentu Administracji Publicznej i Spraw Wewnętrznych rząd regionalny Andaluzji w **Hiszpanii** utworzył „akcelerator” dla projektów uznanych za strategiczne. Uznanie strategicznego znaczenia oznacza, że wybrane projekty są traktowane preferencyjnie, jeśli chodzi o administracyjne rozpatrywanie zezwoleń i pozwoleń niezbędnych do ich opracowania.

Innym dobrym sposobem na przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń jest umożliwienie składania wielu wniosków równoległe zamiast sekwencyjnie, w tym na powiązane projekty sieci.

Na przykład w **Austrii** wykonawcy mogą ubiegać się równoległe o wiele zezwoleń (koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej, pozwolenie wydawane w ramach procedury regulowanej przepisami dotyczącymi ochrony przyrody, zezwolenie wydawane w ramach procedury regulowanej przepisami prawa lotniczego, zezwolenie wydawane na mocy przepisów prawa leśnego, zezwolenie wydawane na mocy przepisów prawa wodnego, zezwolenie wydawane na mocy przepisów prawa bezpieczeństwa i higieny pracy, pozwolenie na budowę). Wnioski o wybór lokalizacji i o podłączenie do sieci można również składać równoległe. We **Francji** i **Belgii** (Flandria i Walonia) wprowadzono procedurę „jednego zezwolenia”. W przypadku Flandrii i Walonii jednemu zezwoleniu podlegają procedury dotyczące pozwoleń środowiskowych oraz zezwoleń w zakresie planowania przestrzeni miejskiej w połączeniu ze

---

²² Nie można jednak pominąć żadnych z pozostałych etapów procedury OOS (szczególnie w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości).

zwolnieniami dla projektów na małą skalę. We Francji procedura ta pozwala na jednoczesne rozpatrzenie kilku zezwoleń na realizację projektów w zakresie energii wiatrowej, w tym pozwoleń środowiskowych, prawa przelotu w przypadku żeglugi powietrznej i prawa przejazdu w przypadku transportu wojskowego oraz koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej.

W przypadku **energii wytwarzanej na niewielką skalę z odnawialnych źródeł w gospodarstwach domowych i społecznościach energetycznych** brak zasobów jeszcze bardziej pogłębia bariery, z którymi mają już do czynienia profesjonalni uczestnicy rynku. W **Grecji** wnioski społeczności energetycznych o podłączenie do sieci, zatwierdzenie warunków środowiskowych i udzielenie licencji na produkcję są traktowane priorytetowo w porównaniu z innymi wnioskami dotyczącymi tego samego obszaru w odniesieniu do tego samego cyklu składania wniosków. W **Portugalii** społeczności energetycznym działającym w zakresie energii odnawialnej przysługują zwolnienia z wymogów w zakresie uprzedniej kontroli/komunikacji, rejestracji i eksploatacji w zależności od mocy zainstalowanej lub tego, czy jako prosumenci wprowadzają energię elektryczną do sieci publicznej do. Podobnie w **Irlandii** społeczności energetyczne nie muszą posiadać pozwoleń na budowę przed złożeniem wniosku o podłączenie do sieci i przechodzą uproszczoną procedurę wydawania pozwoleń²³.

Wydawanie zezwoleń przyspieszyć mogą również wczesne konsultacje społeczne i wcześniejsze przeprowadzanie niektórych badań. Na przykład w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania przeprowadzenie obowiązkowych konsultacji publicznych na początku procedury wydawania zezwoleń w celu ustalenia lokalizacji projektu pomogło zidentyfikować i rozwiązać problemy z akceptacją społeczną.

Ponadto oceny przeprowadzane przez organy wydające zezwolenia w ramach procedur środowiskowych można przyspieszyć przez wyznaczenie konkretnych terminów. W przypadku gdy wymagana jest ocena oddziaływania na środowisko, państwa członkowskie powinny ograniczyć czas trwania różnych etapów procedury tej oceny²⁴, wprowadzając wiążące maksymalne terminy, w szczególności w odniesieniu do:

- wydania przez właściwy organ opinii na temat zakresu – nie dłużej niż jeden miesiąc;
- zakończenia oceny oddziaływania na środowisko i wydania uzasadnionej konkluzji – nie dłużej niż trzy miesiące, przy czym możliwe jest przedłużenie tego terminu o dodatkowe trzy miesiące;
- zakończenia konsultacji społecznych dotyczących raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – nie więcej niż dwa miesiące;

---

²³ Projekt ustawy z 2021 r. o planowaniu i rozwoju (panele fotowoltaiczne na budynkach użyteczności publicznej, szkołach, domach i innych nieruchomościach) (nowelizacja) (<https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/seanad/2021-06-28/18/>).

²⁴ Dyrektywą OOS wprowadzono dwa ustalone przedziały czasowe dotyczące OOS – maksymalnie 90 dni na podjęcie decyzji dotyczącej wstępnej kontroli w odniesieniu do przedsięwzięć wymienionych w załączniku II oraz co najmniej 30 dni na konsultacje społeczne dotyczące raportu o oddziaływaniu na środowisko w przypadku przedsięwzięć podlegających OOS; ustalenie innych ram czasowych należy do zadań państw członkowskich.

- wydania zezwolenia na inwestycję – nie dłużej niż sześć miesięcy.

Około połowa państw członkowskich już wyznaczyła określone terminy udzielania przez właściwe organy zgody na przedsięwzięcia po otrzymaniu oceny oddziaływania na środowisko przedłożonej przez wykonawcę. W wielu przypadkach terminy te nie przekraczają jednego miesiąca lub dwóch miesięcy (**Bulgaria, Francja, Włochy, Malta, Grecja, Łotwa i Rumunia**).

Innym możliwym uproszczeniem jest warunkowe zwolnienie z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę połączone z wymogiem zgłoszenia w przypadku małych systemów fotowoltaicznych. W **belgijskim regionie Flandrii** systemy fotowoltaiczne są w określonych warunkach zwolnione z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę²⁵.

c. Zwiększenie elastyczności w dostosowywaniu specyfikacji technologicznych w okresie między złożeniem wniosku o zezwolenie a rozpoczęciem budowy projektów

Czas trwania procedur wydawania zezwoleń lub opóźnienia w wydawaniu zezwoleń mogą prowadzić do nieoptymalnej instalacji technologii, w przypadku gdy wykonawcy projektów są zobowiązani do wdrożenia dokładnych specyfikacji technologicznych²⁶ określonych w pierwotnym wniosku o zezwolenie. W przypadku gdy udzielenie zezwolenia zajmuje tak długi czas, że zatwierdzone rozwiązanie technologiczne staje się przestarzałe, projektodawca musi złożyć wniosek o nowe zezwolenie lub przeprowadzić nową ocenę oddziaływania na środowisko, aby móc wykorzystać najnowszą dostępną technologię. Większa elastyczność, tj. umożliwienie wykonawcom ubiegania się o szereg parametrów technologicznych, pomaga w szybszym wdrażaniu najbardziej wydajnych technologii, niekoniecznie pociągając za sobą większe oddziaływanie na środowisko.

W celu rozwiązania tej kwestii niektóre państwa członkowskie stosują w przypadku zezwoleń tak zwany „model pudełkowy”, który umożliwia wykonawcom określenie szeregu parametrów technologicznych we wniosku o zezwolenie (np. wysokości wierzchołka turbiny wiatrowej), co daje im elastyczność, jeżeli chodzi o wdrażanie najnowszych technologii, maksymalizację wydajności i produkcji energii odnawialnej. Na przykład **Szwecja** umożliwia już stosowanie tego modelu zezwolenia w odniesieniu do niektórych projektów w zakresie energii wiatrowej. Wykonawcy projektu muszą wskazać obszar objęty przedsięwzięciem, maksymalną liczbę turbin, maksymalną wysokość wierzchołka turbiny, obszary o ograniczonym dostępie na obszarze objętym przedsięwzięciem oraz maksymalny ślad infrastruktury. Wykonawcy mogą również swobodnie optymalizować układ oraz zwiększać lub zmniejszać rozmiar wirnika i wysokości położenia piasty. Ponadto do celów optymalizacji układu i maksymalizacji wydajności wykonawcy mogą uwzględnić we wniosku o zezwolenie najnowszą technologię turbin²⁷. **Rumunia** pozwala na zmianę typu turbiny wiatrowej po wydaniu ostatecznego pozwolenia na budowę, o ile spełnione są kluczowe parametry

²⁵ Na dachu płaskim, pod warunkiem że instalacja nie wystaje więcej niż jeden metr poza okap; na dachu spadzistym, pod warunkiem, że panele są zintegrowane z nachyloną powierzchnią dachu.

²⁶ Takie jak dokładny model turbiny wiatrowej lub moc panelu fotowoltaicznego.

²⁷ Przyspieszenie upowszechniania odnawialnych źródeł energii, RES - Global Renewable Energy Company (res-group.com), dostępne pod adresem: <https://www.res-group.com/en/cop/speeding-up-renewable-deployment/>

(wysokość wierzchołka turbiny i wirnik). Wykonawcy muszą jedynie powiadomić właściwe organy o takich zmianach.

3. Wewnętrzna koordynacja i jasne procedury cyfrowe w celu zmniejszenia złożoności administracyjnych procesów udzielania pozwoleń

W zależności od państwa członkowskiego projektodawcy muszą współpracować z administracjami na szczeblu krajowym, regionalnym i gminnym lub z różnymi departamentami lub ministerstwami. Kilka poziomów czasami sprzecznych krajowych i regionalnych przepisów i procedur, a także brak jasnego podziału kompetencji między organami krajowymi, regionalnymi lub lokalnymi powodują niepotrzebne komplikacje i mogą skutkować opóźnieniami w procesie wydawania zezwoleń. Zdaniem zainteresowanych stron nie zawsze jest jasne, czy udział niektórych organów w administracyjnym procesie wydawania pozwoleń jest obowiązkowy oraz czy ich opinia jest wiążąca. Ponadto gdy w wydawanie zezwolenia zaangażowane jest kilka organów publicznych, często brakuje przejrzystości co do statusu wniosku dotyczącego projektu oraz tego, na którym etapie występuje wąskie gardło. Ponadto poziom wdrożenia narzędzi i rozwiązań cyfrowych w różnych administracjach jest niejednakowy.

- a. *Przepisy dyrektywy w sprawie energii odnawialnej dotyczące punktu kompleksowej obsługi i porównanie dobrych praktyk w zakresie ich transpozycji*

W dyrektywie w sprawie energii odnawialnej zobowiązano państwa członkowskie do wyznaczenia pojedynczego punktu kontaktowego („punkt kompleksowej obsługi”) do celów wydawania zezwoleń na budowę, rozbudowę źródła energii i eksploatację aktywów związanych z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych oraz powiązanej infrastruktury sieci²⁸; podobne przepisy zawarto w rozporządzeniu TEN-E²⁹ oraz w proponowanym pakiecie dotyczącym obniżenia emisyjności rynków wodoru i gazu³⁰. Przykłady istnieją również w innych sektorach, w których wprowadzenie punktów kompleksowej obsługi skróciło czas i obniżyło koszty szukania informacji, zwłaszcza w odniesieniu do wymogów dotyczących licencjonowania i zezwoleń³¹. Zgodnie z zasadą pomocniczości dyrektywa w sprawie energii odnawialnej daje państwom członkowskim swobodę wyboru najbardziej odpowiednich przepisów wykonawczych, pod warunkiem że wnioskodawcy nie mają obowiązku kontaktowania się z więcej niż jednym punktem kontaktowym podczas całej procedury wydawania zezwoleń.

---

²⁸ Art. 16 ust. 1 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.

²⁹ Art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej.

³⁰ Art. 7 ust. 6 wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru.

³¹ From Red Tape to Smart Tape: Administrative Simplification in OECD Countries [Przejsie od biurokracji do inteligentnych rozwiązań: uproszczenia administracyjne w państwach OECD] | Cutting Red Tape [Ograniczenie formalności administracyjnych] | OECD iLibrary https://www.oecd-ilibrary.org/governance/from-red-tape-to-smart-tape_9789264100688-en

Istnieją różne możliwości, jeżeli chodzi o kształt punktu kompleksowej obsługi. Punkt kompleksowej obsługi o charakterze czysto administracyjnym umożliwia komunikację między projektodawcą projektu dotyczącego energii odnawialnej a właściwymi organami zaangażowanymi w wydawanie różnych zezwoleń niezbędnych do budowy elektrowni i podłączenia jej do sieci. Można również przewidzieć rozszerzenie mandatu administracyjnego punktu kontaktowego i powierzyć temu punktowi zadanie samodzielnego wydawania wszystkich niezbędnych zezwoleń. Można utworzyć wiele punktów kompleksowej obsługi na potrzeby projektów różnej wielkości, technologii opartych na odnawialnych źródłach energii lub w różnych strefach administracyjnych w danym państwie członkowskim, pod warunkiem że każdy wnioskodawca ma jeden pojedynczy punkt kontaktowy w odniesieniu do danego projektu.

Punkty kompleksowej obsługi zostały również utworzone przez podmioty odpowiedzialne za infrastrukturę sieci, takie jak: „właściwe organy krajowe” w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na podstawie rozporządzenia TEN-E lub krajowe organy regulacyjne, operatorzy systemów przesyłowych oraz organy krajowe, regionalne lub lokalne w odniesieniu do innych rodzajów sieci. W przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zaleca się ścisłą koordynację i dostosowanie procedur między punktami kompleksowej obsługi przewidzianymi w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej a „właściwymi organami krajowymi”. Istniejące struktury współpracy regionalnej zajmujące się polityką energetyczną takie jak wyżej wspomniane polityczne grupy wysokiego szczebla mogą być odpowiednimi podmiotami do zbadania takiej ścisłej koordynacji i jej rozszerzenia.

Jeżeli chodzi o przepisy krajowe transponujące dyrektywę w sprawie energii odnawialnej, w większości przypadków państwa członkowskie wyznaczyły istniejącą krajową agencję energetyczną lub inną agencję wykonawczą jako pojedynczy punkt kontaktowy, którego zadaniem jest usprawnienie administracyjnej procedury składania wniosków o zezwolenie i wydawania zezwoleń. Sporządzenie wykazu wszystkich organów, z którymi pojedynczy punkt kontaktowy zapewnia komunikację i koordynację, sprawia, że projektodawcy zyskują większą pewność i przejrzystość, podobnie jak wskazanie konkretnych przepisów, na temat których punkt kontaktowy może udzielać porad.

W przypadku **Danii** na punkt kontaktowy wyznaczono Duńską Agencję Energetyczną (DAE), która zapewnia ogólne wytyczne dotyczące procedury administracyjnej, w tym kroków, które należy podjąć w celu zbudowania i eksploatacji instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. W odniesieniu do morskiej energii wiatrowej DAE sama wydaje zezwolenia na projekty na wodach terytorialnych Danii i w wyłącznej strefie ekonomicznej tego państwa. DAE przygotowuje i wydaje licencje w procesie iteracyjnym z udziałem właściwych organów oraz przekazuje organom informacje dotyczące konkretnych projektów, aby ograniczyć konflikty interesów³².

W przypadku **Szwecji** ustanowienie cyfrowego punktu kontaktowego i odpowiedzialność za niego powierzono Szwedzkiej Agencji Energetycznej. Bezpośrednie odesłania do organów zajmujących się daną sprawą muszą być przekazywane za pośrednictwem tego punktu kontaktowego. Przepisy krajowe transponujące dyrektywę w sprawie energii odnawialnej zawierają również wykaz organów, które wspomagają punkt kontaktowy, w tym organów

---

³² Global Offshore Wind Report 2021 [Globalne sprawozdanie na temat energii wiatrowej 2021], Global Wind Energy Council, <https://gwec.net/global-offshore-wind-report-2021/>

i agencji odpowiedzialnych za kwestie morskie, ochronę środowiska, dziedzictwo narodowe i rolnictwo, a także gminy.

Zadaniem pojedynczego punktu kontaktowego w **Finlandii** jest udzielanie elektrowniom produkującym energię odnawialną porad w kwestiach proceduralnych związanych z pozwoleniami i w innych procedurach administracyjnych. Przepisy krajowe zawierają wykaz elementów, odnośnie do których punkt kontaktowy ma obowiązek doradzać – wykaz ten obejmuje opinię sił obronnych dotyczącą dopuszczalności budowy projektu dotyczącego energii wiatrowej.

b. *Inne przykłady dobrych praktyk upraszczających procedury administracyjne poza wymogami dyrektywy w sprawie energii odnawialnej*

W przypadkach gdy różne organy administracji muszą koordynować działania i udzielać zgody, sytuacji, w której brak odpowiedzi ze strony jednego organu hamuje kolejne kroki, mogłoby zarządzić wprowadzenie milczącej aprobaty administracji na jasno określonych warunkach oraz o ile prawo unijne lub krajowe nie wymaga udzielenia odpowiedzi. **Hiszpania** niedawno wprowadziła dekretem z 2020 r. milczącą aprobatę administracji w odniesieniu do konkretnych kroków administracyjnych w przypadku instalacji prosumenckich oraz parków fotowoltaicznych. W każdym przypadku, gdy szereg zaangażowanych organów administracji musi udzielić sobie nawzajem odpowiedzi, a nie uczyni tego w ciągu 30 dni, dany etap administracyjny uznaje się za zatwierdzony.

Jeżeli chodzi o powszechniejsze stosowanie narzędzi i rozwiązań cyfrowych w procedurach wydawania zezwoleń, w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej wymaga się zapewnienia wnioskodawcom możliwości składania stosownych dokumentów również w formie cyfrowej³³. Ponadto korzystanie z komunikacji elektronicznej zamiast formularzy papierowych oraz z platform komunikacji cyfrowej, w których połączone są poszczególne procedury składania wniosków, również może pomóc pracownikom organów wydających zezwolenia w rozpatrywaniu wniosków, a także stanowić podstawę dla monitorowania i ulepszania procedur. Daje to również projektodawcom większą przejrzystość co do obecnego statusu ich wniosku, a także umożliwia wszystkim poszczególnym zaangażowanym organom dostęp do tych samych scentralizowanych informacji o projekcie.

W tym względzie **Cypr** włączył do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności (RRP) reformę polegającą na utworzeniu cyfrowego punktu kompleksowej obsługi, aby usprawnić wydawanie zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej. Zgodnie z RRP Cypr zwrócił się również do Dyrekcji Generalnej ds. Wspierania Reform Strukturalnych o pomoc techniczną przy opracowaniu metodyki potrzebnej do utworzenia tego punktu. **Niemiecki** kraj związkowy Dolna Saksonia wprowadził elektroniczny formularz wniosku o pozwolenie na realizację projektów ochrony przed imisją (ELiA)³⁴, który jest wykorzystywany przez osiem niemieckich krajów związkowych i zapewnia możliwość szyfrowanego złożenia dokumentacji wniosku. W **Niderlandach** istnieje platforma internetowa do wydawania kompleksowych zezwoleń dotyczących aspektów fizycznych w odniesieniu do projektów w zakresie morskiej energii wiatrowej i instalacji fotowoltaicznych montowanych na gruncie. Niezależnie od tego, czy organem

³³ Art. 16 ust. 2 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.

³⁴ [Elektronisches Genehmigungsverfahren – wersja 2.7 | Nds. Gewerbeaufsicht \(niedersachsen.de\)](#)

odpowiedzialnym w procedurze wydawania zezwoleń jest gmina, prowincja czy rząd krajowy, platforma internetowa jest dostępna zarówno dla instytucji odpowiedzialnej, jak i dla wykonawcy projektu. Ponadto w niektórych prowincjach wykorzystuje się tę platformę również do ubiegania się o zezwolenia środowiskowe.

Pojedyncze punkty informacyjne są również istotne dla zapewniania obywatelom i społecznościom energetycznym działającym w zakresie energii odnawialnej informacji, doradztwa i szkoleń na temat budowania zdolności. W opracowywaniu informacji uczestniczą zarówno organy krajowe, jak i lokalne. Informacje te mogą obejmować m.in. informacje na temat wymogów proceduralnych w odniesieniu do uzyskiwania licencji i zezwoleń. Wsparcie w tworzeniu takich punktów danych mogą otrzymywać również sieci społeczności energetycznych.

4. Wystarczające zasoby ludzkie i umiejętności podmiotów wydających zezwolenia

Do obsługi coraz większej liczby zezwoleń na projekty organy wydające zezwolenia i operatorzy sieci, a także podmioty odpowiedzialne za oceny oddziaływania na środowisko i sądy krajowe zajmujące się procedurami odwoławczymi będą musieli dysponować wystarczającą liczbą pracowników o odpowiednich umiejętnościach. Jak wyjaśniono we wstępnym sprawozdaniu dotyczącym projektu „RES Simplify” i potwierdzono w konsultacjach przeprowadzonych przez Komisję na potrzeby tej inicjatywy, brak personelu w organach wydających zezwolenia stanowi obecnie istotną przeszkodę w realizacji projektów w wielu państwach członkowskich – albo nie ma wystarczającej liczby pracowników, albo personel nie dysponuje wiedzą fachową lub umiejętnościami niezbędnymi do obsługi wniosków dotyczących projektów. Jak wynika z ustaleń zawartych w sprawozdaniu, według doniesień braki personelu częściej występują w dużych państwach członkowskich, w których problem ten jest poważniejszy raczej na szczeblu krajowym niż na regionalnym, podczas gdy brak wiedzy fachowej występuje powszechniej na rynkach mniej zaznajomionych z konkretną technologią i na których ukończono mniejszą liczbę projektów. Brak wiedzy fachowej występuje często na szczeblu lokalnym, gdzie pracownicy mają mniej możliwości uzyskania wiedzy specjalistycznej, lub jest związany ze złożonymi kwestiami technicznymi lub prawnymi. Dotyczy to w szczególności obszarów wiejskich – ich zdolności administracyjne są niewielkie, ale na obszarach tych realizuje się duże projekty dotyczące energii odnawialnej. Problemy związane z personelem mają wpływ na inne bariery, gdyż organy nie mają zdolności do wzajemnego koordynowania swoich działań, co by usprawniło przeprowadzanie procedur administracyjnych. Obejmuje to utworzenie pojedynczego punktu kontaktowego, w przypadku którego brak pracowników lub odpowiedniej wiedzy fachowej może skutkować dodatkowymi wąskimi gardłami w procedurach administracyjnych³⁵. Kluczowe jest zatem zapewnienie odpowiednich umiejętności i atrakcyjnych miejsc pracy w danych sektorach na poszczególnych szczeblach administracji, w tym między innymi w organach wydających zezwolenia.

---

³⁵ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. i in., *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify). Interim report, 2021*, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

Potrzebne jest ukierunkowane i wyprzedzające podejście, aby z jednej strony zaradzić niedoborom personelu, a z drugiej strony – niedoborom kwalifikacji. W ramach tego podejścia i zgodnie z podejściem Komisji Europejskiej opartym na uwzględnianiu aspektu płci we wszystkich obszarach³⁶, w tym w transformacji ekologicznej i cyfrowej, należy zwrócić szczególną uwagę na zwiększenie udziału kobiet i równe szanse dla wszystkich osób na wszystkich szczeblach.

Państwa członkowskie miały przedstawić w swoich krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu informacje dotyczące całkowitej planowanej zainstalowanej mocy wytwórczej energii odnawialnej w latach 2021–2030, wyrażonych w MW, z podziałem na nowe moce i rozbudowę źródła energii oraz na technologie i sektory. Państwa członkowskie były również zobowiązane do określenia konkretnych środków służących zapewnianiu informacji i szkoleń. Ta planowana moc zainstalowana wraz z oceną wzrostu mocy produkcyjnych przy dotychczasowym poziomie zatrudnienia powinna pomóc państwom członkowskim w oszacowaniu potrzeb kadrowych i budżetowych organów wydających zezwolenia.

Chociaż organy wydające zezwolenia dysponują ograniczonymi danymi dotyczącymi zatrudnienia, w **Hiszpanii** wspólnota autonomiczna Aragonii wydała w 2018 r. zezwolenia na nowe lądowe farmy wiatrowe o mocy 1 100 MW, przy czym rozpatrywaniem wniosków o zezwolenia na projekty dotyczące energii wiatrowej i fotowoltaicznej zajmowało się na pełny etat 30 pracowników³⁷. **Finlandia** przeznaczyła 6 mln EUR w ramach swojego planu odbudowy i zwiększania odporności na czasowe zatrudnienie personelu na potrzeby pozwoleń środowiskowych, procedur oraz rozpatrywania projektów w latach 2021–2023 oraz na wsparcie nowych technologii energetycznych, w tym morskiej energii wiatrowej, energii słonecznej na dużą skalę i energii geotermalnej. Wsparcie finansowe zostanie wykorzystane na pokrycie kosztów personelu związanych z badaniem ocen oddziaływania na środowisko, rozpatrywaniem odwołań od decyzji dotyczących pozwoleń środowiskowych oraz na wsparcie gmin i regionów w zagospodarowaniu przestrzennym i wydawaniu pozwoleń na budowę. **Włochy** powołały 40-osobową grupę zadaniową, która jest nadzorowana przez Ministerstwo ds. Transformacji Ekologicznej i zajmuje się wdrażaniem krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu oraz planu odbudowy i zwiększania odporności. Zadaniem tej grupy jest przyspieszenie analizy ocen oddziaływania na środowisko. Każdy z członków grupy zadaniowej ma co najmniej pięcioletnie doświadczenie zawodowe i umiejętności niezbędne do oceny technicznych, środowiskowych i krajobrazowych aspektów projektów dotyczących energii odnawialnej. **Niemiecki** 18-punktowy plan uproszczenia wydawania zezwoleń na projekty w zakresie lądowej energii wiatrowej stanowi, że kraje związkowe muszą zapewnić, aby organy odpowiedzialne za planowanie i zatwierdzanie dysponowały wystarczającą liczbą pracowników i niezbędnym wyposażeniem technicznym do rozpatrywania wniosków o zezwolenie. Ponadto w niemieckiej umowie koalicyjnej mowa jest o zewnętrznych zespołach ds. projektu mających zmniejszyć obciążenie organów wydających zezwolenia.

Jeżeli chodzi o zapewnienie, aby personel organów odpowiedzialnych za ocenę zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej dysponował odpowiednią wiedzą fachową w kwestiach prawnych i technicznych, pierwszym możliwym krokiem w kierunku zaradzenia

---

³⁶ Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025, COM(2020) 152 final, dostępna pod adresem: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_pl

³⁷ Źródło: WindEurope.

obecnemu niedoborowi kwalifikacji mogłoby być utworzenie sojuszu Erasmus+ na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności, który by obejmował organy publiczne, przemysł, partnerów społecznych oraz instytucje kształcenia i szkolenia. W 2021 r. miał miejsce okrągły stół wysokiego szczebla w ramach paktu UE na rzecz umiejętności, w którym to wydarzeniu udział wzięły zainteresowane strony z sektora energii odnawialnej³⁸. Wydarzenie to zorganizowano w ramach cyklu okrągłych stołów z ekosystemami przemysłowymi mającego zmobilizować zainteresowane strony do przystąpienia do paktu na rzecz umiejętności. Pakt na rzecz umiejętności jest nowym modelem zaangażowania służącym przezwyciężeniu wyzwań związanych z umiejętnościami potrzebnymi do ożywienia gospodarczego i realizacji strategii przemysłowej UE oraz do transformacji ekologicznej i cyfrowej. Jego celem jest rozwiązanie problemu niedoboru kwalifikacji we wszystkich ekosystemach przemysłowych dzięki mobilizacji przedsiębiorstw, pracowników, organów krajowych, regionalnych i lokalnych, partnerów społecznych, organizacji branżowych, organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, izb handlowych i służb zatrudnienia do inwestowania w działania w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji. W ramach kontynuacji prac okrągłego stołu Komisja jest gotowa ułatwić przygotowanie zakrojonego na szeroką skalę partnerstwa na rzecz umiejętności w zakresie lądowej energii odnawialnej. Ponadto dostępne są odpowiednie możliwości finansowania unijnego (np. LIFE, fundusze polityki spójności, instrumenty pomocy technicznej). W tym kontekście wzajemne uznawanie dyplomów, umiejętności i kwalifikacji w całej UE również ma kluczowe znaczenie, zwłaszcza w regionach przygranicznych UE³⁹.

Szczególną uwagę należy zwrócić na potrzebę skierowania inicjatyw związanych ze szkoleniami i umiejętnościami również konkretnie do pracowników regionalnych i lokalnych organów wydających zezwolenia, a także na konieczność uwzględnienia specyfiki ról tych organów. W związku z tym zachęca się państwa członkowskie do podejmowania działań i zapewniania wystarczających możliwości szkoleniowych.

Trwa już realizacja planu działania na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności w obszarze technologii morskich. W ramach tego planu prowadzone są prace nad strategią podnoszenia kwalifikacji w obszarze energii z morskich odnawialnych zasobów energii, a także badany jest potencjał tego sektora jako siły napędowej transformacji ekologicznej i cyfrowej. Partnerstwo administracyjne może być szczególnie istotne w sektorze morskim, ponieważ niektóre państwa członkowskie po raz pierwszy mają do czynienia z wydawaniem zezwoleń na projekty dotyczące morskich odnawialnych zasobów energii, inne natomiast mają więcej doświadczenia.

Aby ułatwić wymianę informacji, zmniejszyć złożoność realizacji dużych projektów dotyczących energii odnawialnej oraz złagodzić palącą potrzebę budowania zdolności, państwa członkowskie mogłyby również rozważyć utworzenie dobrowolnych platform dla organów wydających zezwolenia. Platformy takie mogłyby działać jako repozytoria do wymiany wiedzy oferujące najlepsze praktyki, których celem jest zwiększenie efektywności poszczególnych procedur w państwach członkowskich lub określenie synergii między tymi procedurami. Ponadto, jak wynika również z doświadczeń w realizacji projektów infrastrukturalnych, projektodawcy mogliby skorzystać również na inicjatywach budowania

---

³⁸ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25042&langId=en>

³⁹ Sprawozdanie Komisji „Regiony przygraniczne UE: »żywe laboratoria« dla integracji europejskiej”, COM(2021) 393 final.

zdolności mających na celu wyeliminowanie opóźnień związanych z niską jakością dokumentów i badań przedkładanych organom wydającym zezwolenia.

5. Lepsze określanie i planowanie lokalizacji projektów dotyczących energii odnawialnej

Niskoemisyjny system energetyczny oparty w dużym stopniu na odnawialnych źródłach energii będzie zwykle wymagał większej przestrzeni niż tradycyjny system energetyczny składający się z większych, centralnie rozmieszczonych elektrowni. Ponieważ Europa jest w dużej mierze gęsto zaludnionym kontynentem, często występują konflikty związane z użytkowaniem gruntów oraz potrzeba wyważenia różnych dóbr publicznych i interesów. W przypadku projektów dotyczących energii odnawialnej problemem jest konkurencja w podstępie do odpowiednich obszarów oraz ograniczenia związane z użytkowaniem gruntów/mórz, wynikające w szczególności z rolnictwa/rybołówstwa, szlaków transportu morskiego, dziedzictwa kulturowego i działań związanych z obronnością. Kluczowymi instrumentami mogącymi przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii w perspektywie średnio- i długoterminowej są zatem odpowiednio zaprojektowane planowanie przestrzenne i analityczne studia wykonalności. Pozwalają one interweniować na wczesnym etapie i mogą ograniczać wpływ na środowisko i konflikty związane z użytkowaniem gruntów/mórz, a także wskazywać wykonawcom projektów odpowiednie lokalizacje, co z kolei może przyspieszyć procedury wydawania zezwoleń.

a. Ograniczenia związane z użytkowaniem gruntów/mórz oraz dobre praktyki ułatwiające określenie odpowiednich obszarów

Bardziej strategiczne podejście do wyznaczania lokalizacji inwestycji w odnawialne źródła energii z wykorzystaniem planowania przestrzennego będzie miało zasadnicze znaczenie dla udostępnienia wystarczającej przestrzeni na potrzeby dodatkowych mocy wytwórczych energii odnawialnej, które są niezbędne do osiągnięcia celów UE. Dotyczy to technologii produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych zarówno na morzu, jak i na lądzie, a także sektora energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. Odpowiedni szczebel administracyjny takich planów może być różny w zależności od technologii – na przykład odpowiednie lokalizacje dla instalacji wiatrowych należałoby określić na szczeblu bardziej regionalnym, natomiast lokalizacje małych instalacji fotowoltaicznych można wyznaczyć na szczeblu gminnym. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich są opracowywane na szczeblu krajowym, w coraz większym stopniu we współpracy z państwami sąsiadującymi w obrębie tego samego basenu morskiego. W strategii na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych⁴⁰ doprecyzowano, że planowanie przestrzenne obszarów morskich jest kluczowym filarem w kontekście wdrażania tych technologii. W zmienionym rozporządzeniu TEN-E zobowiązuje się państwa członkowskie do współpracy w wyznaczaniu celów w zakresie wdrażania energii z morskich źródeł odnawialnych do 2050 r., z uwzględnieniem etapów pośrednich w latach 2030 i 2040. W komunikacie REPowerEU wezwano państwa członkowskie do szybkiego określenia odpowiednich obszarów lądowych i morskich na potrzeby projektów dotyczących energii

---

⁴⁰ Strategia UE mająca na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości, COM(2020) 741 final.

odnawialnej zgodnie ze swoimi krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu oraz wkładami w realizację zmienionego celu w zakresie energii odnawialnej na 2030 r. W ramach tego procesu mapowania należy wyznaczyć ograniczone i jasno określone obszary, które są szczególnie odpowiednie do rozwoju odnawialnych źródeł energii (obszary docelowe pod względem odnawialnych źródeł energii), przy czym należy w największym możliwym stopniu unikać obszarów wartościowych pod względem środowiskowym i traktować priorytetowo m.in. tereny zdegradowane nienadające się do wykorzystania w rolnictwie.

W tym kontekście korzystne byłoby zbadanie możliwości wykorzystania terenów zdegradowanych, takich jak: stare kamieniołomy, zamknięte kopalnie, składowiska odpadów lub obszary poprzemysłowe, parkingi i obszary wzdłuż korytarzy transportowych, np. autostrad i torów kolejowych. W niektórych przypadkach wyznaczenie terenów zdegradowanych pod projekty dotyczące energii odnawialnej może wiązać się z dodatkowymi korzyściami, takimi jak bliskość obszarów miejskich i sieci dróg oraz połączeń do sieci. Z drugiej strony wymagałoby to sprostania powiązanym wyzwaniom, takim jak: zanieczyszczenie, nierozwiązane kwestie własnościowe lub brak zachęt do restrukturyzacji terenów zdegradowanych.

Co ważne, w kontekście sprawiedliwej transformacji kopalnie węgla w regionach górniczych mogłyby wskutek transformacji stać się atrakcyjnymi lokalizacjami do przekształcenia w obiekty energetyki wiatrowej i fotowoltaicznej, a nawet do produkcji energii geotermalnej lub wodoru, w zależności od danego miejsca i okolicznego ekosystemu przemysłowego. Ogólnie rzecz biorąc, regiony górnicze mają znaczny potencjał w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii – szacuje się, że wynosi on około 1,4 GW energii wiatrowej i 2,7 GW energii słonecznej⁴¹. Dodatkową zaletą dawnych miejsc wydobywania paliw kopalnych jest fakt, że często mają one dobre połączenie do sieci i dostępną na miejscu siłę roboczą. Przykłady takich rozwiązań można znaleźć w **Hiszpanii**, **Grecji** lub na **Węgrzech**. **Niemcy** natomiast badają sposoby wykorzystania pływających instalacji fotowoltaicznych na jeziorach, które powstały w wyniku działań w zakresie rekultywacji dawnych obszarów wydobywania węgla brunatnego.

Dyrektywa w sprawie energii odnawialnej jak dotąd nie zawiera konkretnych wymogów dotyczących wyboru lokalizacji ani określania obszarów priorytetowych dla rozwoju odnawialnych źródeł energii. W przepisach krajowych transponujących art. 15 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej **Włochy** określiły jednak mające zastosowanie przepisy dotyczące określania obszarów odpowiednich dla instalacji energii odnawialnej. Całkowita moc, jaką można zainstalować na określonych obszarach, musi być co najmniej równa mocy wskazanej w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu jako niezbędna do osiągnięcia celów w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii. Przepisy te stanowią również, że przy określaniu obszarów odpowiednich dla odnawialnych źródeł energii należy wziąć pod uwagę wpływ na środowisko, dziedzictwo kulturowe, krajobraz, a także inne istotne aspekty, takie jak dostępność zasobów i infrastruktury sieci.

Koordinacja na różnych szczeblach władz ma kluczowe znaczenie, szczególnie w państwach federalnych lub obejmujących regiony autonomiczne. W **Niemczech** kraje związkowe są zobowiązane do przedstawiania rządowi federalnemu sprawozdań na temat statusu odnawialnych źródeł energii, w tym na temat dopuszczonych instalacji wytwarzających

---

⁴¹ Clean energy technologies in coal regions [Czyste technologie energetyczne w regionach górniczych], Kapetaki, Z. (red.), Luksemburg, 2020, doi:10.2760/384605

energię z takich źródeł, postępów w rozbudowie źródła energii oraz powierzchni gruntów dostępnych do celów dalszego wdrażania technologii energii wiatrowej zgodnie z regionalnymi i miejskimi planami zagospodarowania przestrzennego. Umowa koalicyjna przewiduje przeznaczenie dwóch procent powierzchni gruntów na lądową energię wiatrową. W krajach związkowych Hesja i Szlezwik-Holsztyn udało się już osiągnąć ten cel.

Poza pomocniczymi ramami planowania przestrzennego narzędzia cyfrowe, takie jak internetowe bazy danych systemu informacji geograficznej (GIS) i katastry, również mogą ułatwić określanie odpowiednich terenów (np. pokazując potencjał pod względem poszczególnych technologii⁴², obszary o ograniczonym dostępie, tereny zdegradowane nienadające się do wykorzystania w rolnictwie, dostępność sieci, istniejące projekty i dane/badania, wstępne oceny środowiskowe). Na szczęblu unijnym niektóre z tych danych są wizualizowane na stronie Energy and Industry Geography Lab (EIGL)⁴³. Komisja właśnie zakończyła włączanie do EIGL zbiorów danych, które mogą być pomocne państwu członkowskim w określaniu obszarów odpowiednich dla projektów dotyczących energii wiatrowej i słonecznej. Chociaż odpowiednie zbiory danych zależą od ocenianego odnawialnego źródła energii, w EIGL uwzględniono już następujące dane: obszary Natura 2000, obszary wyznaczone na szczęblu krajowym, kluczowe obszary różnorodności biologicznej i ważne ostoje ptaków oraz dane dotyczące gleby⁴⁴.

Chociaż włączenie takich zbiorów danych do narzędzia do mapowania nie skutkuje żadnymi obostrzeniami ani ograniczeniami co do wdrażania infrastruktury energii odnawialnej zgodnie z odpowiednimi przepisami, ułatwia realizację takich inwestycji, a jednocześnie minimalizuje konflikty. Narzędzie do mapowania ma zatem służyć jako instrument pomocny organom krajowym i regionalnym w podejmowaniu decyzji związanych z planowaniem, w przypadku gdy w przeciwnym razie władze te mogłyby nie mieć natychmiastowego dostępu do pełnego zakresu dostępnych danych. Jest to szczególnie korzystne w kontekście projektów, które mogą mieć skutki transgraniczne. To z kolei powinno ukierunkowywać i wspierać decyzje inwestycyjne podejmowane przez podmioty gospodarcze opierające się na przewidywalności i przejrzystości. Komisja zamierza dalej rozwijać to narzędzie do mapowania przez włączenie dodatkowych zbiorów danych i powiązanie go z cyfrowymi narzędziami planowania przestrzennego państw członkowskich.

W **Danii** platforma internetowa Duński Portal Środowiskowy⁴⁵ jest wspólnym partnerstwem publicznym państwa, gmin i regionów. Ten ogólnokrajowy portal zawiera dotyczące poszczególnych obszarów dane na temat środowiska, wody, przyrody i użytkowania gruntów. Umożliwia on organom aktualizację danych i dostęp do nich we wszystkich jednostkach administracyjnych, sektorach i obszarach geograficznych. Również obywatele i specjaliści mogą korzystać z portalu, aby uzyskać dostęp do danych dotyczących różnych ograniczeń użytkowania gruntów, związanych na przykład z ochroną przyrody, liniami zabudowy i planowaniem w określonych obszarach⁴⁶. W **Chorwacji** Portal Otwartych Danych Republiki Chorwacji jest platformą wykorzystywaną do gromadzenia, klasyfikacji i dystrybucji

---

⁴² Zob. np. narzędzie REZoning dostępne pod adresem <https://rezoning.energydata.info/>

⁴³ <https://ec.europa.eu/energy-industry-geography-lab>

⁴⁴ Dostępna jest również nota wyjaśniająca dotycząca ograniczeń danych, luk w wiedzy, a także sposobu wykorzystania poszczególnych warstw danych (np. doprecyzowano, że projekty dotyczące energii wiatrowej i słonecznej mogą być realizowane na obszarach Natura 2000, pod warunkiem że przestrzegane są przepisy dyrektywy siedliskowej).

⁴⁵ <https://miljoportal.dk>

⁴⁶ Jediną niepewność pozostającą w tym względzie stanowią zatem ewentualne znaleziska archeologiczne.

otwartych danych generowanych przez sektor publiczny, w tym danych geolokalizacyjnych, meteorologicznych i środowiskowych. W **Polsce** Komisja wspiera rozwój połączonej z GIS bazy danych dotyczących dawnych i działających kopalni węgla kamiennego, która ma na celu określenie możliwości ponownego wykorzystania tych lokalizacji, w tym na potrzeby wdrożenia rozwiązań w zakresie czystej energii. Podobny projekt otrzymał również wsparcie Komisji w **Grecji**. W regionie Brukseli w **Belgii** obywatele mogą sprawdzać potencjał swoich dachów pod względem wytwarzania energii fotowoltaicznej⁴⁷. Aby uprościć wydawanie licencji i zezwoleń w odniesieniu do małych instalacji geotermalnych pomp ciepła, niektóre regiony w **Austrii, Francji, Niemczech i Włoszech** stosują już trójstrefowe systemy „sygnalizacji świetlnej” oparte na badaniach geologicznych i wskazujące strefy, w których wymagane jest zwykłe powiadomienie, strefy, w których wymagane jest zezwolenie, oraz strefy, w których odwierty są zabronione.

b. Wielorakie wykorzystanie przestrzeni

Innym sposobem rozwiązania problemu ograniczeń w użytkowaniu gruntów/mórz jest ułatwienie wielorakiego wykorzystania przestrzeni. To podejście w planowaniu przestrzennym obszarów morskich może wspomagać współistnienie infrastruktury energetycznej i szlaków żeglugowych oraz przyczyniać się do ochrony ekosystemów morskich. Inne podejścia, takie jak instalacje agrofotowoltaiczne lub pływające instalacje fotowoltaiczne, mogą zoptymalizować przestrzeń dostępną pod projekty dotyczące energii odnawialnej. Zniesienie w przepisach krajowych ograniczeń zakazujących wielorakiego wykorzystania przestrzeni lub utworzenie specjalnych ram dotyczących takiego wielorakiego wykorzystania mogłoby umożliwić realizację większej liczby projektów. Do umożliwienia realizacji nowych projektów wielorakiego wykorzystania przestrzeni potrzebne będą również innowacje w obszarze wydawania zezwoleń, która to procedura ma zwykle charakter w dużym stopniu sektorowy.

Wspomniane powyżej narzędzie do mapowania EIGL obecnie obejmuje również zbiór danych dotyczących istniejących oczyszczalni ścieków, w których to lokalizacjach można by realizować projekty dotyczące energii odnawialnej. Będzie ono dalej rozwijane, aby ułatwić wielorakie wykorzystanie przestrzeni.

Szereg państw członkowskich (w tym **Niemcy, Włochy, Francja, Hiszpania i Polska**) rozważa wytyczne dotyczące inicjatyw w zakresie agrofotowoltaiki, czyli praktyki łączenia rolnictwa i produkcji energii fotowoltaicznej, która w ciągu ostatnich kilku lat zyskała na popularności. Podwójne wykorzystanie przestrzeni dzięki agrofotowoltaice może pomóc w uzyskaniu akceptacji społecznej i przynieść bezpośrednie korzyści rolnikom i społecznościom wiejskim. Badania naukowe pokazują, że podejścia te mogą również przynosić dodatkowe korzyści, takie jak lepsza retencja wody w strefach suchych i ogólnie lepsza wydajność⁴⁸. Konsensus w kwestii definicji i kryteriów oddziaływania byłby korzystny

⁴⁷ https://geodata.environnement.brussels/client/solar/?_ga=2.96364508.1780876011.1647281973-1886784996.1647281973

⁴⁸ Barron-Gafford, G.A., Pavao-Zuckerman, M.A., Minor, R.L. i in., Agrivoltaics provide mutual benefits across the food–energy–water nexus in drylands [Agrofotowoltaika zapewnia obopólne korzyści na styku żywność-energia-woda na terenach suchych]. *Nature Sustainability* 2, 848–855 (2019). <https://doi.org/10.1038/s41893-019-0364-5>; Hassanpour Adeh E, Selker JS, Higgins CW (2018) Remarkable agrivoltaic influence on soil moisture, micrometeorology and water-use efficiency [Niezwykły

na szczeblu krajowym i regionalnym. Utorowałyby to drogę do bardziej systematycznego wprowadzania agrofotowoltaiki do planów zagospodarowania przestrzennego i pomogłyby uniknąć negatywnych skutków dla rolników.

Podobna praktyka pojawiła się w przestrzeni morskiej – **Belgia** w swoim planie zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich wyznaczyła miejsca do celów jednoczesnego prowadzenia różnych działalności, tj. produkcji żywności (rybołówstwo, akwakultura) i energii z morskich źródeł odnawialnych, promując w ten sposób synergię i wielorakie wykorzystanie przestrzeni już na etapie projektowania. Wielorakie wykorzystanie przestrzeni można również osiągnąć przez dodanie nowych rodzajów działalności do już istniejących⁴⁹. Możliwe jest również połączenie morskiej działalności gospodarczej z ochroną przyrody (np. na obszarach Natura 2000) lub odbudową zasobów przyrodniczych.

c. Akceptacja i zaangażowanie społeczności

Centralnie określone cele w zakresie rozwoju energii odnawialnej lub wykorzystania przestrzeni mogą być ważne w zależności od kontekstu krajowego, ponieważ gminy często postrzegają ten rozwój z perspektywy lokalnej i nie zawsze biorą pod uwagę krajowe cele w zakresie energii odnawialnej. Z drugiej strony rozwój odnawialnych źródeł energii powinien być akceptowany na szczeblu lokalnym i nie być postrzegany jako narzucany społeczności lokalnej ze szkodą dla niej. W związku z tym kluczowe znaczenie ma wczesne zaangażowanie społeczeństwa w formułowanie regionalnych lub lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego⁵⁰, jak również środki umożliwiające społecznościom lokalnym czerpanie korzyści z instalacji energii odnawialnej w sąsiedztwie, również w szerszej perspektywie sprawiedliwej społecznie transformacji ekologicznej. Można to osiągnąć dzięki społecznościom energetycznym⁵¹, obniżonym kosztom energii elektrycznej lub systemom wkładu finansowego („współwłasność” lub „dodatkowe korzyści”) albo planom rozwoju przemysłowego dotyczącym danego regionu.

Takie systemy mogą być zorganizowane na różny sposób, np. organy lokalne mogą otrzymywać środki finansowe ze źródeł krajowych lub regionalnych na zapewnienie powierzchni i zasobów, operatorzy elektrowni mogą bezpośrednio wносить określoną opłatę lub podatek na rzecz władz lokalnych lub operatorzy elektrowni mogą dobrowolnie dokonywać płatności na rzecz stowarzyszenia regionalnego na potrzeby poprawy lokalnej sytuacji. Takie płatności powinny być powiązane ze szczególnymi celami, aby zwiększyć

---

wpływ agrofotowoltaiki na zawartość wilgoci w glebie, mikrometeorologię i efektywność zużycia wody]. PLoS ONE 13(11): e0203256. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0203256>

⁴⁹ Na przykład infrastrukturę morskich farm wiatrowych można wykorzystać do rozwoju akwakultury takiej jak hodowla małży, jak miało to miejsce w ramach projektu EDULIS (w latach 2017–2019). Więcej informacji na ten temat można znaleźć w publikacji „Best Practice Guidance in Multi-Use Issues and Licensing Procedures” [„Wytyczne dotyczące najlepszych praktyk w zakresie wielorakiego wykorzystania przestrzeni i procedur licencjonowania”], czerwiec 2021, <https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/mssp-resources/ec-mssp-studies>

⁵⁰ Udział społeczeństwa na poziomie projektu, o ile jest dobrze zaplanowany, również może podnieść poziom akceptacji, ale jest bardziej skuteczny, jeśli połączyć go z udziałem społeczeństwa na wcześniejszym etapie planowania.

⁵¹ Społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej zdefiniowane w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej, obywatelskie społeczności energetyczne zdefiniowane w dyrektywie w sprawie rynku energii elektrycznej lub inne rodzaje energetyki obywatelskiej.

korzyści społeczne dla obywateli, takie jak usługi społeczne (np. przedszkola, świadczenia zdrowotne) lub infrastruktura (np. ulice lub transport publiczny). Przejrzyste ramy regulacyjne pozwalają uniknąć negocjowania każdego przypadku z osobna, co mogłoby prowadzić do nierównych rezultatów i stwarzać większe ryzyko naruszenia etyki w sferze publicznej.

Przykłady systemów wprowadzonych na szczeblu krajowym obejmują „program zielonych funduszy” dla gmin realizujących projekty dotyczące energetyki wiatrowej w **Danii**, program dotacji dla gmin w **Luksemburgu** lub minimalny poziom uczestnictwa lokalnych mieszkańców przewidziany w różnych regionalnych strategiach energetycznych w **Niderlandach**. Ustawa o zmianie klimatu na Balearach (**Hiszpania**) zawiera przepis szczególnie, zgodnie z którym we wszystkich projektach dotyczących energii odnawialnej o mocy powyżej 5 MW inwestycja musi być w co najmniej 20 % przeznaczona dla ludności lokalnej. Inną możliwością zwiększenia udziału lokalnej gospodarki jest inwestowanie w udziały w projektach dotyczących energii odnawialnej, promowane na przykład za pomocą „etykiety finansowania społecznościowego zielonego wzrostu” we **Francji**⁵². Takie podejścia oparte na finansowaniu społecznościowym, a także niektóre inne systemy wkładu finansowego przynoszą jednak korzyści tylko tym obywatelom, którzy są w stanie inwestować w projekty („współwłasność” z udziałem w zarządzaniu lub bez takiego udziału).

Spółeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej są bardzo potężnymi narzędziami, jeżeli chodzi o zwiększanie aktywnego uczestnictwa ludności lokalnej w transformacji energetycznej i w płynących z niej korzyściach. Mogą one również pomóc w rozwiązaniu problemu ubóstwa energetycznego. W **Grecji** społeczność energetyczna jest zdefiniowana jako społeczność aktywnie uczestnicząca w zmniejszaniu ubóstwa energetycznego oraz w promowaniu produkcji, magazynowania energii oraz samowystarczalności na wyspach. W tym celu konsumenci podatni na zagrożenia i obywatele żyjący poniżej granicy ubóstwa mają również prawo do wirtualnego opomiarowania netto i mogą korzystać z energii wytwarzanej przez społeczność bez konieczności przynależenia do niej (jeżeli pozwala na to bliskość geograficzna). W **Belgii** towarzystwa budownictwa socjalnego opracowały innowacyjny model biznesowy, w którym inwestują w panele fotowoltaiczne montowane na dachach socjalnych budynków mieszkalnych, a koszty korzystania z fotowoltaiki i wytworzona energia elektryczna są uwzględnione w czynszach. Dzięki poważnej skali projektu koszt wynajmu jest obecnie niższy niż ceny energii elektrycznej⁵³.

Transgraniczne społeczności energetyczne mogą odgrywać istotną rolę w regionach przygranicznych UE⁵⁴. Projekt „SEREH – The Smart Energy Region of Emmen–Haren” (SEREH – Region inteligentnej energii Emmen–Haren)⁵⁵ realizowany w ramach programu dotyczącego współpracy transgranicznej Interreg między **Niemcami** i **Niderlandami** już służy jako wzór. W ramach tego projektu powstaje zdecentralizowany transgraniczny rynek

---

⁵² <https://www.ecologie.gouv.fr/label-financement-participatif>

⁵³ <https://aster.vlaanderen.nl/english-summary>

⁵⁴ Zarówno w dyrektywie w sprawie rynku energii elektrycznej, jak i w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej określono warunki, na jakich państwa członkowskie mogą uwzględniać w transpozycjach krajowych opcje transgranicznego wdrażania społeczności energetycznych.

⁵⁵ <https://sereh.eu/en/sereh/>

energii elektrycznej i energii i inne regiony przygraniczne będą mogły bazować na ustaleniach i zaleceniach sformułowanych w wyniku tego projektu.

W kontekście zaangażowania społeczności w transformację energetyczną **irlandzki** operator systemu przesyłowego EirGrid, organizacja Friends of the Earth oraz inicjatywa na rzecz sieci energii ze źródeł odnawialnych uruchomiły w 2021 r. wspólny trzyletni projekt⁵⁶, którego celem jest zaangażowanie społeczności w dialog na temat wyzwań i możliwości związanych z transformacją energetyczną w Irlandii.

Umieszczenie turbin wiatrowych blisko budynków mieszkalnych również w niektórych przypadkach stanowi powód publicznego sprzeciwu wobec projektów. W takich przypadkach obywatele wyrażają obawy związane z dotykającymi ich niedogodnościami, takimi jak hałas i wpływ na krajobraz.

Przepisy dotyczące odległości między turbinami wiatrowymi a budynkami mieszkalnymi różnią się w poszczególnych państwach członkowskich⁵⁷ – w niektórych przypadkach minimalna odległość zależy od regionu lub gminy albo od gęstości zaludnienia na obszarze, na którym znajdują się turbiny. W innych przypadkach minimalną odległość oblicza się z uwzględnieniem wysokości wierzchołka turbiny i średnicy wirnika.

Bardzo duże minimalne odległości mogą przynosić jedynie marginalne dodatkowe korzyści z perspektywy ograniczenia emisji hałasu, a jednocześnie zwiększać koszty związane z drogami dojazdowymi i infrastrukturą wsparcia, a także sprawiać, że miejsce produkcji energii elektrycznej będzie znajdowało się w większej odległości od miejsca jej konsumpcji⁵⁸. Restrykcyjne przepisy w tym zakresie mogą również powodować, że duża część gruntów nie będzie dostępna na potrzeby projektów, lub mogą ograniczać możliwość rozbudowy istniejących farm wiatrowych w celu wyposażenia ich w najnowocześniejszą technologię. W związku z tym aby spełnić wymogi dotyczące odległości, wykonawcy muszą niekiedy instalować przestarzałe urządzenia w postaci mniejszych i mniej wydajnych turbin wiatrowych. Wykonawcy projektów mogą również decydować się na przedłużenie okresu eksploatacji zamiast rozbudowy źródła energii w istniejących obiektach.

Przepisy dotyczące odległości od budynków mieszkalnych powinny być oparte na faktach i dowodach, tj. danych na temat hałasu i wpływu na krajobraz, a odległość ta powinna być ustalona na poziomie niezbędnego minimum⁵⁹. Ustanawiając te przepisy, państwa członkowskie muszą wyważyć potrzebę zminimalizowania negatywnych skutków turbin wiatrowych i zmaksymalizowania dostępności gruntów na potrzeby realizacji projektów, również z uwzględnieniem innych ograniczeń w zakresie planowania przestrzennego. Ponadto potrzebne są jasne i przejrzyste informacje na temat ograniczeń związanych z odległością od budynków mieszkalnych, aby zagwarantować wykonawcom projektów pewność inwestycyjną.

---

⁵⁶ <https://renewables-grid.eu/activities/ird/our-energy-future.html>

⁵⁷ [Repozytorium publikacji JRC – Wind potentials for EU and neighbouring countries: Input datasets for the JRC-EU-TIMES Model \[Potencjał energetyki wiatrowej w UE i państwach sąsiadujących: Zbiory danych wejściowych dla modelu JRC-EU-TIMES\] \(europa.eu\)](#)

⁵⁸ Is setback distance the best criteria for siting wind turbines under crowded conditions? An empirical analysis [Czy minimalna odległość jest najlepszym kryterium lokalizacji turbin wiatrowych w warunkach zatłoczenia? Analiza empiryczna], Energy Policy 155 (2021) 112346. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2021.112346>

⁵⁹ W większości państw członkowskich obowiązują przepisy, w których minimalna odległość wynosi 500–1 000 m.

d. *Aspekty środowiskowe*

Do najczęstszych problemów związanych z wyborem lokalizacji, z którymi borykają się wykonawcy projektów dotyczących energii odnawialnej, należą czas trwania i złożoność procedur mających na celu zapewnienie zgodności z przepisami w zakresie ochrony środowiska, a także konflikty z grupami interesu lub obywatelami działającymi na rzecz środowiska. Zezwolenia i związane z nimi oceny oddziaływania są narzędziem służącym do równoważenia różnych interesów społecznych, ale sprawia to również, że są one obciążone dużą złożonością i poważnymi problemami administracyjnymi i sądowymi. W przypadku konieczności oceny i wyważenia różnych interesów społecznych proces refleksji i podejmowania decyzji wymaga czasu. Dlatego też konieczne jest włączenie aspektów środowiskowych do procesów planowania dotyczących energii odnawialnej od samego początku. Umożliwia to określenie prawdopodobnych znaczących skutków w środowisku oraz środków mających im zapobiegać oraz ograniczać i kompensować je w jak największym stopniu. Ponadto istnieją rozwiązania, dzięki którym państwa członkowskie mogłyby uprościć procedury, aby zapewnić zgodność z przepisami w zakresie ochrony środowiska oraz ułatwić projektodawcom wybór odpowiednich lokalizacji. Pomogłoby to również ograniczyć ewentualne konflikty z grupami lub obywatelami działającymi na rzecz środowiska, jak również z organami publicznymi na różnych szczeblach. Konflikty te dotyczą w szczególności energii wiatrowej, geotermalnej i wodnej, a także dużych instalacji fotowoltaicznych⁶⁰. Chociaż dostęp do wymiaru sprawiedliwości jest prawem podstawowym, alternatywne mechanizmy rozstrzygania sporów i mediacja mogą prowadzić do szybszego rozwiązywania takich konfliktów.

i. *Wymogi wynikające z unijnych przepisów w zakresie ochrony środowiska i sposoby poprawy zgodności z tymi przepisami*

Prawo UE może skutkować tym, że w odniesieniu do jednego projektu konieczne może być przeprowadzenie szeregu **ocen oddziaływania na środowisko**. Na szczeblu krajowym często wprowadzane są dodatkowe szczególne wymogi w procedurach wydawania zezwoleń (np. związane z kwestiami własności, zagospodarowaniem przestrzennym lub dziedzictwem kulturowym). Z licznymi wymogami prawnymi i przeprowadzaniem wielu ocen w odniesieniu do jednego projektu mogą wiązać się koszty administracyjne i koszty realizacji oraz opóźnienia, rozbieżności i niepewność administracyjna co do stosowania tych wymogów i ocen. Art. 2 dyrektywy OOS⁶¹ wyraźnie stanowi, że OOS może być zintegrowana z innymi procedurami. Stwarza to znaczne możliwości uproszczenia wydawania pozwoleń środowiskowych, w przypadku gdy z szeregu dyrektyw (dyrektywy OOS, dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dyrektyw siedliskowej i ptasiej, dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy Seveso itp.) wynika konieczność przeprowadzenia wielu ocen oddziaływania na środowisko,

---

⁶⁰ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. i in., *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify). Interim report, 2021*, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

⁶¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1, zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r., Dz.U. L 124 z 25.4.2014, s. 1.

a potrzeba zaangażowania kilku organów. Zgodnie z podejściem opartym na „punkcie kompleksowej obsługi” powyższe oceny można przygotować i zatwierdzać oddzielnie, ale w sposób skoordynowany. Można je również połączyć w ramach jednej procedury⁶².

Przejrzyste i strategiczne planowanie również mogłoby wspierać sprawne wdrażanie projektów dotyczących energii odnawialnej⁶³. W kwestii pozwoleń środowiskowych państwa członkowskie mogłyby zwiększyć pewność prawa i przejrzystość przez systematyczne stosowanie dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko⁶⁴ w odniesieniu do dokumentów dotyczących planowania istotnych dla wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko umożliwi strategiczne planowanie wdrażania projektów dotyczących energii odnawialnej z większą pewnością i przy jednoczesnym uwzględnieniu obowiązków w zakresie ochrony środowiska naturalnego. W stosownych przypadkach organy krajowe i wykonawcy projektów mogą polegać na wynikach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i uwzględniać je w późniejszych pracach nad projektem, w szczególności aby zidentyfikować rozsądne rozwiązania alternatywnych w kontekście celów ochrony i zachowania przyrody. Umożliwia to państwom członkowskim wykorzystanie potencjału energetycznego różnych odnawialnych źródeł energii, a jednocześnie ograniczenie negatywnego wpływu projektów energetycznych na środowisko. Stanowi to zachętę do bardziej zintegrowanego i efektywnego podejścia do planowania przestrzennego, w ramach którego aspekty środowiskowe uwzględnia się na wczesnych etapach procesu planowania oraz na znacznie bardziej strategicznym poziomie. Dzięki temu zmniejsza się również liczba konfliktów na poziomie poszczególnych projektów, zarówno w zakresie merytorycznym, jak i pod względem akceptacji społecznej.

Komisja przyjęła niedawno zmienione wytyczne metodyczne dotyczące przepisów art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej, tj. dotyczące odpowiedniej oceny planów i przedsięwzięć realizowanych na obszarach Natura 2000⁶⁵. Wytyczne te, wraz z wytycznymi sektorowymi dotyczącymi energetyki wiatrowej⁶⁶, przesyłu energii⁶⁷ i energetyki wodnej⁶⁸, zawierają wiele praktycznych przykładów tego, jak można ułatwić zatwierdzanie projektów bez szkody dla potrzeb w zakresie ochrony przyrody, m.in. przez planowanie strategiczne (przestrzenne), korzystanie z rzetelnych danych środowiskowych i odpowiednie środki łagodzące. Na podstawie ramowej dyrektywy wodnej opracowano również wytyczne⁶⁹, w których

---

⁶² W odniesieniu do OOS i dyrektyw dotyczących ochrony przyrody to podejście oparte na punkcie kompleksowej obsługi jest wymagane na mocy dyrektywy OOS (przy czym państwom członkowskim przysługuje pewien margines swobody).

⁶³ Podkreślono to również w komunikacie Komisji „Strategia UE mająca na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości” (COM(2020) 741 final).

⁶⁴ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30.

⁶⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1028\(02\)&qid=1662016853062](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1028(02)&qid=1662016853062)

⁶⁶ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_pl.pdf

⁶⁷ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/guidance_on_energy_transmission_infrastructure_and_eu_nature_legislation_pl.pdf

⁶⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/hydro_final_june_2018_pl.pdf

⁶⁹ Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive and the Floods Directive, Guidance Document No. 36: Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7) [Wspólna strategia wdrażania ramowej dyrektywy wodnej i dyrektywy powodziowej. Wytyczne nr 36. Wyłączenia

objaśniono w szczególności możliwości usprawnienia procedur oceny oddziaływania na środowisko, identyfikacji lepszych alternatywnych środków ochrony środowiska, uzasadniania nadrzędnego interesu publicznego oraz określenia odpowiednich środków łagodzących.

Projekty dotyczące energii odnawialnej nie podlegają automatycznie obowiązkowej ocenie oddziaływania na środowisko, a państwa członkowskie powinny ustanowić w tym zakresie wyraźne progi w granicach elastyczności dozwolonej dyrektywą OOS. Na przykład na **Słowacji** przepisy ustawy OOS mają zastosowanie wyłącznie do instalacji fotowoltaicznych o mocy powyżej 5 MW. W przypadku instalacji o mocy od 5 do 50 MW stosowana jest procedura badania (tj. procedura kontrolna). W przypadku instalacji fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej 50 MW i wyższej zastosowanie ma obowiązkowa ocena.

Innym sposobem przyspieszenia procedur są jasne i przejrzyste kryteria oceny oddziaływania na środowisko przekazane wykonawcy projektu na początku procedury. Zgodnie z dyrektywą OOS wykonawca może zwrócić się do właściwego organu o wydanie opinii na temat zakresu i poziomu szczegółowości oceny oraz określającej informacje, które należy podać w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. W szeregu państw członkowskich takie ustalenie zakresu jest obowiązkowe (**Bulgaria, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Luksemburg, Rumunia**). Doświadczenie praktyczne pokazuje, że uściślenie na wczesnym etapie zakresu i poziomu szczegółowości informacji o oddziaływaniu na środowisko pozwala uniknąć na późniejszym etapie wielokrotnej wymiany informacji między wykonawcą a właściwymi organami i składania nowych wniosków oraz przyspiesza proces zatwierdzania projektu.

Aby ułatwić korzystanie z istniejących mechanizmów elastyczności przewidzianych w przepisach unijnych w zakresie ochrony środowiska, państwa członkowskie powinny doprecyzować w swoich przepisach krajowych, że planowanie, budowa i eksploatacja zakładów wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, ich podłączenie do sieci oraz sama sieć leżą w **nadrzędnym interesie publicznym** i w interesie bezpieczeństwa publicznego z uwagi na wniosek ustawodawczy w sprawie zmiany i zaostrzenia przepisów dyrektywy (UE) 2018/2001 dotyczących procedur administracyjnych. W związku z tym działania takie powinny kwalifikować się do najkorzystniejszej procedury spośród dostępnych procedur planowania i wydawania zezwoleń.

Pojęcie „nadrzędnego interesu publicznego” przywołano w szeregu przepisów dotyczących ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej koncepcja ta oznacza, iż właściwe organy krajowe muszą uzależnić zatwierdzenie danych planów i przedsięwzięć od warunku, że powody o charakterze zasadniczym przeważają względem celów ochrony obszaru Natura 2000, który ma podlegać oddziaływaniu danych inicjatyw. Wymaga to indywidualnej oceny każdego przypadku.

Państwa członkowskie powinny ustanowić jasne i proste procedury kontroli projektów dotyczących energii odnawialnej, aby ocenić, czy mogą one samodzielnie lub w połączeniu

---

z celów środowiskowych zgodnie z art. 4 ust. 7]https://circabc.europa.eu/sd/a/e0352ec3-9f3b-4d91-bd9b-939185be3e89/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL.PDF

z innymi planami/projektami mieć znaczące niekorzystne oddziaływanie na obszary Natura 2000. Jeżeli właściwe organy nie mogą wykluczyć znaczącego oddziaływania, należy przeprowadzić odpowiednią ocenę na podstawie art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej.

Zarówno procedura kontrolna, jak i odpowiednia ocena powinny być przeprowadzone z uwzględnieniem celów ochrony danego obszaru. W związku z tym państwa członkowskie powinny bez dalszej zwłoki ustanowić dla wszystkich obszarów Natura 2000 cele ochrony danego obszaru. Pozwoli to na właściwą i szybką ocenę prawdopodobieństwa oddziaływania na obszary Natura 2000 oraz ocenę samego oddziaływania odpowiednio na etapie procedury kontrolnej i odpowiedniej oceny. Klarowna sytuacja pod względem prawdopodobieństwa oddziaływania oraz charakteru samego oddziaływania na obszary Natura 2000 leży w interesie projektodawców i organów państw członkowskich, ponieważ decyduje ona o szybkim zakończeniu procedury wydawania pozwoleń przy wymaganej pewności prawa.

Państwa członkowskie powinny również szybko zakończyć proces wydawania pozwoleń, zatwierdzając wszystkie projekty ocenione jako niemające znaczącego oddziaływania – samodzielnie lub w połączeniu z innymi planami lub projektami – na obszary Natura 2000, biorąc pod uwagę swoje cele ochrony danego obszaru.

Państwa członkowskie powinny również szybko zakończyć proces wydawania pozwoleń, zatwierdzając wszystkie projekty ocenione jako niemające wpływu na integralność obszarów Natura 2000, biorąc pod uwagę swoje cele ochrony danego obszaru, samodzielnie lub w połączeniu z innymi planami lub projektami. Państwa członkowskie powinny zatem zapewnić, by projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych obejmowały działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu w celu skutecznego zapobiegania negatywnym skutkom lub ograniczania ich negatywnego wpływu na chronione siedliska i gatunki na obszarach Natura 2000.

Projekt dotyczący energii odnawialnej mający wpływ na integralność obszarów Natura 2000 można zatwierdzić, jeżeli nie ma rozwiązań alternatywnych i jeżeli równowaga interesów między celami ochrony danego obszaru a interesem publicznym projektu przemawia na korzyść tego ostatniego, pod warunkiem że wprowadzone zostaną wszelkie środki kompensujące konieczne do zapewnienia ogólnej spójności Natury 2000. Decyzje w tych kwestiach podejmują właściwe organy na podstawie interesów wchodzących w grę w każdym konkretnym przypadku. Państwa członkowskie powinny ustanowić jasne wytyczne dla właściwych organów do podejmowania takich decyzji w przypadku projektów dotyczących energii odnawialnej, których realizację można uzasadnić w odniesieniu do różnych interesów publicznych, np. ze względu na ich wkład w bezpieczeństwo energetyczne (niezależność energetyczna od importu) lub bezpieczeństwo publiczne (zapewnienie zapotrzebowania na ciepło i energię elektryczną) lub jako mające korzystne konsekwencje o podstawowym znaczeniu dla środowiska (łagodzenie zmiany klimatu).

Pojęcie nadrzędnego interesu publicznego jest również istotne w kontekście przepisów dotyczących ochrony gatunkowej dyrektywy siedliskowej⁷⁰. Przepisy te, szczególnie art. 12, mają na celu ochronę gatunków m.in. poprzez zakaz celowego ich niepokojenia lub zabijania wszędzie tam, gdzie występują, nie tylko na obszarach Natura 2000. Art. 16 ust. 1 zawiera klauzulę odstępowania, która zezwala m.in. na umyślne zabijanie lub niepokojenie okazu gatunku chronionego w przypadku braku zadowalającej alternatywy i jeżeli odstępowanie to nie

---

⁷⁰ https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/index_en.htm

jest szkodliwe dla zachowania populacji danych gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu. Art. 16 ust. 1 zawiera wykaz podstaw, które można przywołać, aby uzasadnić takie odstępstwo. Do celów uzasadnienia projektów dotyczących energii odnawialnej można przyjąć co najmniej jedną wyżej wspomnianą podstawę. Należy podkreślić, że uciekanie się do tych odstępstw w ogóle może nie być konieczne. Przypadkowe zabijanie lub niepokojenie pojedynczych osobników nie stanowi przeszkody w realizacji projektów dotyczących energii odnawialnej, jeżeli takie projekty obejmują środki łagodzące w celu skutecznego zapobiegania, na ile to możliwe, zabijaniu lub niepokojeniu. W związku z tym w takich sytuacjach przypadkowe zabicie lub niepokojenie pojedynczych osobników gatunków chronionych nie powinno być uznawane za celowe, a zatem nie podlegałoby ono art. 12 ust. 1 dyrektywy siedliskowej ani art. 5 dyrektywy ptasiej. Państwa członkowskie powinny ustanowić system monitorowania przypadkowego zabijania lub niepokojenia danych gatunków oraz, w świetle zgromadzonych informacji, wprowadzić dalsze środki potrzebne do zapewnienia, aby przypadkowe zabijanie lub niepokojenie nie miało znaczącego negatywnego wpływu na dane gatunki. Państwa członkowskie powinny również wspierać badania naukowe i innowacje oraz zatwierdzać do realizacji projekty dotyczące energii odnawialnej obejmujące innowacyjne środki łagodzące w celu monitorowania ich skuteczności pod względem zapobiegania zabijaniu lub niepokojeniu ptaków oraz innych gatunków chronionych oraz w celu dostosowania tych środków – w świetle informacji uzyskanych w wyniku monitorowania – jeżeli jest ono konieczne, aby zapobiec znaczącemu negatywnemu wpływowi na populację danego gatunku.

Koncepcja nadrzędnego interesu publicznego i potrzeby rozważenia korzyści dla zrównoważonego rozwoju oraz ewentualnego niekorzystnego oddziaływania na środowisko ma zastosowanie również w kontekście ramowej dyrektywy wodnej. Art. 4 ust. 7 tej dyrektywy zobowiązuje, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁷¹, do uprzedniego zatwierdzenia wszystkich nowych zmian lub projektów, które mogą pogorszyć stan jednolitych części wód. Wymaga to w pierwszej kolejności oceny ewentualnego oddziaływania na wszystkie jednolite części wód, których może ono dotyczyć. Jeżeli pogorszenie stanu jednolitych części wód jest prawdopodobne, konieczne jest ustalenie:

- 1) czy można uznać, że korzyści dla zrównoważonego rozwoju przeważają nad potencjalnym niekorzystnym oddziaływaniem na stan jednolitych części wód;
- 2) czy nie ma lepszych alternatywnych środków środowiskowych umożliwiających osiągnięcie korzyści dla zrównoważonego rozwoju, które to środki nie są nieproporcjonalnie kosztowne;
- 3) czy wprowadzane są wszystkie środki praktyczne w celu jak największego ograniczenia oddziaływania.

Jak wyjaśniono w niedawnych wytycznych⁷² opracowanych przez Komisję we współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami, w tych krokach proceduralnych można wykorzystać informacje uzyskane w ramach ocen, które należy przeprowadzać na podstawie różnych innych przepisów dotyczących ochrony środowiska (w tym dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dyrektywy OOS, dyrektywy siedliskowej). Informacje uzyskane w ramach ocen przewidzianych w ramowej dyrektywie wodnej z kolei byłyby przydatne dla zainteresowanych stron. Skoordynowane lub

---

⁷¹ C-346/14, Komisja Europejska p. Republice Austrii, ECLI:EU:C:2016:322.

⁷² Zob. przypisy 65–69 powyżej.

w najlepszym wypadku połączone procedury mogą znacznie uprościć procedurę wydawania pozwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej i skrócić potrzebny na nią czas.

ii. *Krajowe podejścia ułatwiające wybór odpowiednich lokalizacji lub dostosowanie projektów z punktu widzenia ochrony środowiska*

Centralne dostarczanie dostępnych badań środowiskowych oraz regularnie aktualizowanych danych dotyczących danego regionu i technologii lub nawet aktywne przeprowadzanie przez organy ocen oddziaływania na środowisko w odniesieniu do istotnych aspektów uruchamiania odnawialnych źródeł energii jest bardzo istotnym narzędziem ułatwiającym proces wyboru lokalizacji przez wykonawców projektów lub umożliwiającym im odpowiednie opracowywanie projektów.

W **Hiszpanii** rząd utworzył narzędzie wspomagające podejmowanie strategicznych decyzji dotyczących lokalizacji dużych instalacji słonecznych i wiatrowych. Narzędzie to służy do mapowania wrażliwości środowiskowej terytorium kraju i określenia obszarów, na których występują najlepsze czynniki środowiskowe niezbędne do realizacji projektów dotyczących energii odnawialnej. Chociaż narzędzia te nie skutkują wyłączeniem projektów z wymogu przeprowadzenia odpowiedniej procedury OOS, dają one użyteczne wskazówki pozwalające na wczesnym etapie określić czynniki środowiskowe związane z lokalizacją instalacji. W **Niemczech** Stowarzyszenie Ochrony Przyrody (NABU) i niemieckie stowarzyszenie na rzecz energii słonecznej (BSW-Solar) opracowały wspólny dokument⁷³ zawierający kryteria racjonalnego ekologicznie planowania projektów naziemnych instalacji fotowoltaicznych. W **Belgii** region Flandrii utworzył internetową mapę wrażliwości środowiskowej w kontekście farm wiatrowych⁷⁴ w odniesieniu do ptaków i nietoperzy, mającą na celu określenie obszarów, na których usytuowanie turbin wiatrowych może stanowić zagrożenie dla tych zwierząt. Mapa ta dostarcza również informacji na potrzeby dalszych ocen na poziomie lokalizacji i planowania strategicznego oraz ukierunkowania takich działań.

W **Niderlandach** i **Niemczech** istnieją przykłady dobrych praktyk w zakresie wstępnej oceny środowiskowej lokalizacji morskich instalacji wiatrowych. Plan zagospodarowania terenu opracowany przez Niemiecką Federalną Agencję Morską i Hydrograficzną obejmuje proces szeroko zakrojonych konsultacji, badania możliwości dostosowania lokalizacji na wczesnym etapie oraz strategiczne oceny oddziaływania na środowisko. Dzięki przeprowadzonym przez tę agencję analizom terenowym dotyczącym ogólnych kryteriów odpowiedniości, takich jak aspekty środowiskowe lub bezpieczeństwo żeglugi, ryzyko związane z wnioskiem o pozwolenie jest dla projektodawców znacznie mniejsze w tym regionie. Niderlandzkie Ministerstwo Gospodarki i Polityki Klimatycznej realizuje ekologiczny program na rzecz morskiej energii wiatrowej⁷⁵, który utworzono w celu poszerzenia bazy wiedzy na temat wpływu farm wiatrowych na gatunki chronione. Ustalenia z tego programu uwzględniono przy określaniu przyszłych lokalizacji morskiej instalacji wiatrowych w Niderlandach. Opracowanie podobnych praktyk w odniesieniu do obszarów lądowych byłoby szczególnie korzystne dla wykonawców mniejszych projektów oraz dla sektora ogrzewania z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

---

⁷³ https://www.nabu.de/imperia/md/content/nabude/energie/solarenergie/210505-nabu-bsw-kriterien_fuer_naturvertraegliche_solarparks.pdf

⁷⁴ <https://geo.inbo.be/windturbines/>

⁷⁵ <https://wozep.nl/>

e. *Kwestie związane z obronnością i lotnictwem*

Konflikty związane z wykorzystaniem przestrzeni przez lotnictwo i do celów wojskowych uznano za jedno z najczęstszych barier dla farm wiatrowych, w szczególności w północno-wschodniej Europie. Jeżeli ocena przeprowadzona przez krajowe siły obronne wykaże, że planowane farmy wiatrowe mogą zakłócać funkcjonowanie wojskowych systemów radarowych i radiokomunikacyjnych, siły te mogą uniemożliwić realizację projektu lub zażądać instalacji niższych turbin.

Skutecznym rozwiązaniem tego problemu są inwestycje w dodatkowy sprzęt radarowy. W związku z tym rząd **Estonii** postanowił zainwestować w dodatkowe radary, które zostaną oddane do eksploatacji w 2024 r. i pomogą rozwiązać problem ograniczeń dotyczących wysokości turbin wiatrowych w północno-wschodniej części kraju. Estońskie siły zbrojne zgodziły się ostatnio ograniczyć liczbę stref, w których nie można budować żadnych instalacji wiatrowych. W konsekwencji na 60 % terytorium Estonii nie obowiązują obecnie żadne ograniczenia dotyczące wysokości. Podobnie **Litwa** zakupiła radary, które posłużą rozszerzeniu zasięgu na martwe strefy dla radarów wojskowych powodowane przez turbiny wiatrowe.

Dodatkowa bariera ma związek z możliwością zgłaszania przez organy wojskowe i obronne sprzeciwu wobec realizacji projektów dotyczących energii wiatrowej, w tym na późnym etapie realizacji projektu, kiedy już uzyskano zezwolenie na projekt i przeznaczono znaczne środki na jego realizację. Można ograniczyć ten problem przez ustanowienie specjalnych kanałów komunikacji między przedstawicielami sektora energii odnawialnej a sektorami obrony i lotnictwa cywilnego, aby umożliwić wymianę informacji w trakcie realizacji projektu i zminimalizować ryzyko pojawienia się sprzeciwu na późnym etapie realizacji. **Finlandia** i **Francja** powołały specjalną grupę roboczą w celu zacieśnienia współpracy między wykonawcami farm wiatrowych a siłami obronnymi. Ponadto w związku ze strategią UE na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych Komisja i Europejska Agencja Obrony ustanawiają wspólne działania w celu określenia barier dla rozwoju energii z morskich źródeł odnawialnych na obszarach zastrzeżonych dla działań obronnych oraz w celu poprawy współistnienia. Jest ono realizowane w ramach programu „Horyzont Europa”.

6. Łatwiejsze podłączenie do sieci, elektrownie wykorzystujące technologie skojarzoną, rozbudowa źródła energii i innowacyjne technologie

Lepsza wzajemnie połączona sieć elektroenergetyczna to konieczny warunek zwiększenia udziału energii odnawialnej w europejskim systemie elektroenergetycznym. Zmienione rozporządzenie TEN-E zawiera ulepszone przepisy dotyczące zintegrowanego planowania infrastruktury, których celem jest zapewnienie – dzięki integracji sektorowej – najskuteczniejszych i najwydajniejszych rozwiązań oraz umożliwienie wybiegających w przyszłość inwestycji w sieć, by uwzględnić dalszy rozwój mocy wytwórczych energii odnawialnej.

Chociaż małe instalacje są objęte przepisami dotyczącymi procedury zwykłego powiadomienia o podłączeniach do sieci, które zawiera art. 17 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej, uzyskanie zezwolenia na podłączenie do sieci jest jednym z wymaganych etapów procedury w przypadku prawie wszystkich innych projektów, które prowadzą do

powstania nowych mocy wytwórczych energii odnawialnej. Procedura wydawania zezwoleń na podłączenie aktywów do sieci jest objęta obowiązkiem powołania pojedynczych punktów kontaktowych, o których mowa w art. 16, mających zapewnić lepszą koordynację i synchronizację wielu procedur udzielania zezwoleń (realizowanych przez operatorów systemów i organy publiczne). Rozbudowa źródła energii w istniejących instalacjach (zdefiniowana w art. 2 pkt 10 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej) i hybrydyzacja, tj. łączenie w tym samym obiekcie różnych technologii opartych na odnawialnych źródłach energii, stanowią sposoby racjonalnego wykorzystania zdolności przesyłowych sieci i ograniczenia potrzeb rozbudowy sieci, dlatego należy je w jak największym stopniu ułatwiać.

a. Problemy związane z podłączeniem do sieci

Problemy związane z podłączeniem do sieci występują często i choć zwykle powodują mniej opóźnień niż inne bariery administracyjne, mogą w niektórych państwach członkowskich wstrzymać ogólne wdrażanie energii odnawialnej. Główne problemy związane z podłączeniem do sieci są bardzo często spowodowane niewystarczającymi zdolnościami przesyłowymi sieciowymi, co wymaga negocjacji między wykonawcą projektu a operatorem systemu na temat możliwości, harmonogramu i kosztów podłączenia elektrowni wytwarzającej energię odnawialną do sieci, co prowadzi do opóźnień w realizacji projektu. W niektórych państwach członkowskich brak przejrzystości w odniesieniu do dostępności zdolności przesyłowych sieci stwarza również wąskie gardło przy określaniu lokalizacji projektu. Kolejnym wyzwaniem dla wdrażania energii odnawialnej są konflikty z operatorami sieci dystrybucyjnych i przesyłowych w kwestii interpretacji przepisów technicznych, dostępu do danych lub podziału kosztów podłączenia. Ponadto tendencja wzrostowa w zakresie kosztów podłączenia stanowi zagrożenie dla rentowności wielu projektów, zwłaszcza w państwach członkowskich, w których koszty podłączenia do sieci i rozbudowy muszą ponosić wykonawcy projektów. W niektórych państwach członkowskich problemy te ulegają nasileniu wskutek spekulacyjnego zachowania uczestników rynku, którzy mają zachętę do gromadzenia zezwoleń na podłączenie do sieci i sprzedawania ich, gdy zdolności przesyłowe sieci maleją⁷⁶.

Problemy związane z podłączeniem do sieci są bardziej palące w przypadku energii cieplnej ze źródeł odnawialnych, ponieważ wytwarzane ciepło nie może być transportowane na większe odległości. Korzystne byłoby zapewnienie, aby instalacje wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych mogły być objęte przyspieszonymi procedurami podłączenia do sieci, podobnie jak ma to miejsce w niektórych państwach członkowskich w przypadku instalacji wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Dobłą praktyką pomagającą rozwiązać wyżej wspomniane problemy jest wykorzystanie w pełni cyfryzacji i zapewnienie przejrzystości procedur, tj. ułatwienie wydawania zezwoleń na podłączenie do sieci w drodze komunikacji elektronicznej i w ramach działalności pojedynczych punktów kontaktowych, z uwzględnieniem jasno określonych ról i procedur opisanych w przejrzystych wytycznych. W **Estonii** krajowy operator systemu przesyłowego

---

⁷⁶ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. i in., *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify). Interim report, 2021*, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

Elering dysponuje portalem do składania wniosków elektronicznych⁷⁷, w którym można składać wszystkie dokumenty niezbędne do podłączenia instalacji energii odnawialnej do elektroenergetycznej sieci przesyłowej.

Umożliwienie wnioskowania o zezwolenia na podłączenie do sieci i wydawania ich równoległe z innymi pozwoleńiami, jak ma to miejsce na przykład w **Austrii**⁷⁸, również może pomóc w przyspieszeniu ogólnej procedury wydawania zezwoleń. W **Irlandii** przewidziano specjalne uprzywilejowane ścieżki podłączenia do sieci w przypadku społeczności energetycznych, w tym możliwość wnioskowania w dowolnym momencie o zwolnienie z wymogu uzyskania uprzedniego pozwolenia na budowę, ważność zezwolenia na podłączenie do sieci przez dwa lata oraz rezerwację rocznie 15 ofert podłączenia dla społeczności energetycznych.

Ponieważ infrastruktura ma zasadnicze znaczenie dla upowszechnienia energii odnawialnej, państwa członkowskie i krajowe organy regulacyjne powinny rozważyć sposoby umożliwienia i ułatwienia realizacji inwestycji wybiegających w przyszłość w projekty dotyczące infrastruktury energetycznej. Dostęp do sieci wymaga szczególnej uwagi w sektorze morskim, ponieważ morskie farmy wiatrowe są zazwyczaj oddalone od istniejącej sieci, a przed podłączeniem projektu morskiego konieczne może być wzmocnienie sieci lądowej. Biorąc pod uwagę długi czas realizacji, ograniczenia przestrzeni na morzu i szczególne wyzwania techniczne związane z rozwojem infrastruktury podmorskiej, zaleca się budowę sieci przesyłowych energii morskiej z myślą o zwiększeniu mocy wytwórczych w przyszłości lub budowę sieci o cechach technicznych wykraczających poza to, co jest konieczne w perspektywie krótkoterminowej. Zmienione rozporządzenie TEN-E zawiera przepisy umożliwiające objęcie projektów, które wiążą się z większym ryzykiem, w tym ze względu na potrzebę dokonania inwestycji wybiegających w przyszłość, zachętami regulacyjnymi w celu ograniczenia dodatkowego ryzyka. Komisja będzie współpracować z krajowymi organami regulacyjnymi i ACER w celu zapewnienia jasnych ram oceny większego ryzyka związanego z inwestycjami w projekty dotyczące infrastruktury energetycznej oraz dopilnowania, by w każdym państwie członkowskim określono podejście do przeciwdziałania takiemu ryzyku. W tym względzie Komisja, państwa członkowskie i ACER będą wspierać krajowe organy regulacyjne w opracowywaniu zaktualizowanych metodyk, które umożliwią projektodawcom realizację inwestycji wybiegających w przyszłość, by można było wprowadzać do sieci większe ilości energii z morskich i lądowych źródeł odnawialnych wytworzonej przy użyciu innowacyjnych technologii.

Koordinacja transgraniczna jest szczególnie ważna w przypadku morskiej sieci hybrydowej i aktywów energetycznych, tak by wydawanie zezwoleń na aktywa w infrastrukturze sieci i rozwój takich aktywów można było koordynować z wydawaniem zezwoleń na aktywa związane z wytwarzaniem energii i ich rozwojem. Przez wprowadzenie w zmienionym rozporządzeniu TEN-E pojedynczych punktów kontaktowych Komisja zachęca państwa członkowskie do dostosowania ich systemów wydawania zezwoleń, tak aby umożliwić skuteczną i efektywną koordynację transgraniczną. Państwa członkowskie powinny co najmniej zobowiązać się do zapewnienia, by w przyszłości nie było możliwe dalsze przedłużanie procedur wydawania zezwoleń, a także do ustanowienia statusu o najwyższym

---

⁷⁷ www.egle.ee

⁷⁸ Zob. rozdział 2 b.

możliwym znaczeniu krajowym, który – jak udowodniono – przyspiesza procedurę wydawania zezwoleń, oraz do stosowania w pełni tego statusu.

Aby zapewnić dostęp do informacji na temat zdolności przesyłowych sieci w perspektywie długoterminowej, w odniesieniu do skoordynowanego planowania sieci i mocy wytwórczych energii odnawialnej należy propagować strategiczne i kompleksowe podejście z uwzględnieniem ograniczeń wynikających ze stosowania przepisów w zakresie ochrony środowiska, w tym ograniczeń dotyczących obszarów odbudowy zasobów przyrodniczych. W tym przypadku intensywna współpraca między właściwymi organami odpowiedzialnymi za wydawanie zezwoleń na budowę sieci i aktywów związanych z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych ma kluczowe znaczenie dla wykorzystania istniejących narzędzi i ocen takich jak strategiczne oceny oddziaływania na środowisko, by można było przewidzieć potencjalne skutki stosowania środków ochrony środowiska. Takie strategiczne i zintegrowane podejście pozwoliłoby poprawić organizację przetargów na projekty dotyczące energii odnawialnej. Przetargi mogłyby na przykład obejmować potencjalne lokalizacje, co pozwoliłoby na uzyskanie potrzebnych informacji na temat dostępności i rozwoju sieci.

Innym narzędziem do rozwiązywania wyżej opisanych problemów związanych z podłączeniem do sieci jest zapewnienie przejrzystości w zakresie zdolności przesyłowych sieci, najlepiej poprzez ustanowienie obowiązków dotyczących otwartych danych oraz internetowych baz danych w formie systemów informacji geograficznej. Taka przejrzystość umożliwi wykonawcom koncentrowanie się na lokalizacjach o większej dostępności zdolności przesyłowych sieci i uwzględnienie w decyzjach o wyborze lokalizacji przewidywanych kosztów podłączenia do sieci. W **Hiszpanii** operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych są zobowiązani do publikowania w internecie danych dotyczących dostępnych zdolności przesyłowych sieci. W **Belgii** najlepsze lokalizacje projektów dotyczących energii odnawialnej są pokazywane na krajowej mapie zdolności przesyłowych sieci. Nie jest ona wiążąca i nie ma wpływu na to, czy projekt uzyska zezwolenie, ale dostarcza wykonawcom informacji.

Francja wprowadziła regionalne plany podłączania do sieci w zakresie energii odnawialnej, by przyspieszyć podłączenie instalacji do sieci elektroenergetycznej, a ponadto by równomiernie rozłożyć koszty na całe terytorium. To narzędzie planowania umożliwia regionalnym dyrekcjom ds. środowiska, planowania i mieszkalnictwa oraz wykonawcom projektów ściśle monitorowanie rozwoju sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Ponadto plany te obejmują planowanie i przewidywanie połączeń do sieci potrzebnych w przyszłości.

Plany zagospodarowania przestrzennego opracowane w ramach procedur planowania przestrzennego obszarów morskich w **Niemczech** również obejmują odpowiednie potrzeby w zakresie rozwoju sieci przesyłowych energii morskiej. W efekcie doprowadzi to zasadniczo do synchronizacji rozwoju farm wiatrowych i sieci, ponieważ plan ten stanowi dla operatorów sieci bardziej długoterminową podstawę planowania.

Operatorzy systemów mogą również rozwiązywać problemy związane ze zdolnościami przesyłowymi sieci przez oferowanie elastycznych połączeń, co umożliwi ograniczenie dostępu do sieci w okresach obciążenia szczytowego. Innym rozwiązaniem jest wykorzystanie przez operatorów sieci możliwości wynikających z elastyczności producentów rozproszonych, aktywnych odbiorców i społeczności energetycznych przez rozwijanie lokalnych rynków elastyczności. Państwa członkowskie powinny zachęcać operatorów systemów do otwartości na takie bardziej innowacyjne rozwiązania.

b. Elektrownie wykorzystujące technologię skojarzoną

W elektrowniach wykorzystujących technologię skojarzoną, zwanych również elektrowniami hybrydowymi, różne technologie energii odnawialnej i powiązane technologie (np. energia wiatrowa i słoneczna oraz magazyny energii) są stosowane i łączone w tym samym miejscu. Łączenie różnych technologii jest również istotne na morzu, w którym to przypadku morskie farmy wiatrowe można łączyć z instalacjami energii oceanicznej lub pływającymi instalacjami fotowoltaicznymi. Chociaż liczba takich elektrowni obecnie pozostaje ograniczona⁷⁹, z uwagi na wzrost udziału w sieci elektroenergetycznej odnawialnych źródeł energii o zmiennej wydajności hybrydyzacja przynosi szereg korzyści. W kontekście ograniczonych zdolności podłączenia do sieci hybrydyzacja umożliwia optymalizację wykorzystania sieci i może przyczynić się do zmniejszenia kosztów inwestycji w infrastrukturę. Może również zapewnić bardziej stabilną moc wyjściową, ograniczając zmienność wydajności wytwarzania energii odnawialnej w przypadku łączenia różnych odnawialnych źródeł energii o uzupełniających się profilach wytwarzania (np. energii wiatrowej i słonecznej). Dodanie urządzenia magazynującego mogłoby umożliwić magazynowanie energii, której wytwarzanie w przeciwnym razie musiałoby zostać ograniczone, gdy wytwarzanie energii odnawialnej przekracza dopuszczalną zdolność podłączenia do sieci.

Obecne wyzwania w odniesieniu do rozwoju elektrowni wykorzystujących technologię skojarzoną obejmują brak jasnych ram regulacyjnych, dostęp do sieci i jej dostępność. W ramach regulacyjnych należałoby doprecyzować takie aspekty, jak przepisy mające zastosowanie w przypadku wydawania zezwoleń na elektrownie wykorzystujące różne technologie energii odnawialnej lub magazynowanie energii, w tym w zakresie zabezpieczania zdolności przesyłowych sieci, a także zasady monitorowania przepływów energii między urządzeniem magazynującym a siecią.

Dostęp do sieci i jej dostępność może stanowić barierę dla budowy elektrowni wykorzystujących technologię skojarzoną, jeżeli w ich przypadku konieczne jest ubieganie się o zapewnienie przepustowości sieci odpowiadającej sumie mocy wytwórczych poszczególnych rozwiązań technologicznych w elektrowniach. Bariery tę można usunąć na przykład przez umożliwienie ubiegania się o zapewnienie przepustowości sieci na podstawie maksymalnej przewidywanej produkcji elektrowni, a nie sumy mocy wytwórczych poszczególnych uzupełniających się rozwiązań technologicznych. W związku z tym przepustowość podłączenia powinna być przydzielona na całość projektu zamiast traktowania go tak, jakby były to dwa odrębne projekty wymagające podwojenia przepustowości.

W 2019 r. **Portugalia** wprowadziła zmiany w swoim systemie licencjonowania produkcji energii elektrycznej, który umożliwia „hybrydyzację” dwóch technologii w ramach tej samej infrastruktury i w tym samym punkcie podłączenia do sieci z maksymalną zdolnością przewidzianą w licencji. Pozwoli to na zmaksymalizować produkcję energii odnawialnej bez ponoszenia dalszych kosztów inwestycji w infrastrukturę sieci. Dodanie drugiej technologii podlega dodatkowym wymogom licencyjnym⁸⁰. Również **Hiszpania** wprowadziła zmiany

⁷⁹ <https://windeurope.org/about-wind/database-for-wind-and-storage-colocated-projects/>

⁸⁰ Renewable energy law and regulation in Portugal. CMS Expert Guide [Przepisy i regulacje dotyczące energii odnawialnej w Portugalii. Przewodnik ekspercki CMS]. <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-to-renewable-energy/portugal>

regulacyjne, które umożliwiają dostęp do sieci w przypadku elektrowni wykorzystujących różne technologie produkcji energii, o ile dostęp ten jest technicznie wykonalny. W przypadku hybrydyzacji istniejących aktywów oraz o ile spełnione są pewne warunki dotyczące zdolności i odległości między aktywami, wymagana jest jedynie aktualizacja istniejącej umowy przyłączeniowej. Aby zachęcić do realizacji projektów dotyczących technologii skojarzonej, oba państwa wprowadziły również systemy oceny przyznające takim projektom wyższy priorytet pod względem podłączenia do sieci.

c. Rozbudowa źródła energii

Rozbudowa źródła energii oznacza modernizację elektrowni produkujących energię odnawialną, w tym pełną lub częściową wymianę instalacji lub systemów i urządzeń w celu wymiany mocy lub w celach zwiększenia efektywności lub mocy instalacji⁸¹.

Chociaż do tej pory rozbudową źródła energii zajmował się szereg rynków, pod koniec lat 20. tego wieku może ona stać się kluczową działalnością gospodarczą dla sektora energetyki wiatrowej w całej Europie⁸². Korzyści płynące z rozbudowy źródła energii obejmują istniejące podłączenie do sieci, wiedzę na temat dostępności zasobów energii wiatrowej i potencjalnego wpływu na środowisko oraz często wysoki poziom akceptacji społecznej⁸³. W Danii w latach 2012–2019 nastąpił wzrost mocy energii wiatrowej o 1,3 GW, z czego 576,8 MW uzyskano w wyniku rozbudowy źródła energii w przypadku istniejących instalacji, a także redukcji netto 109 turbin wiatrowych dzięki wyższej efektywności nowych turbin. Tylko o 10 % więcej mocy powstało w ramach projektów tworzonych od podstaw niż w ramach rozbudowy źródła energii.

Analiza Wind Europe dotycząca 137 projektów rozbudowy źródła energii do tej pory w Europie wykazała, że średnio liczba turbin w tych projektach rozbudowy źródła energii w sektorze energii wiatrowej zmalała o 27 %, natomiast moc zainstalowana uległa podwojeniu, a produkcja energii elektrycznej potrojono⁸⁴.

Rozbudowa źródła energii odegra również rolę w przypadku dużych elektrowni wodnych, ponieważ znaczna część dostępnego potencjału energii wodnej została już wykorzystana⁸⁵. Okres przydatności coraz większej liczby projektów związanych z energią słoneczną również dobiegnie końca i będą się one kwalifikowały do wymiany niektórych elementów lub rozbudowy źródła energii prowadzącej do zwiększenia mocy. Konieczne będzie również ustanowienie jasnych wytycznych i uproszczonych procedur dotyczących rozbudowy źródła energii elektrowni słonecznych.

---

⁸¹ Art. 2 pkt 10 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.

⁸² Według WindEurope w latach 2022–2026 nastąpi ekonomiczny koniec użytkowania turbin dostarczających 45 GW z farm wiatrowych.

⁸³ Kitzing, L., Jensen, M.K., Telsnig, T. i in., „Multifaceted drivers for onshore wind energy repowering and their implications for energy transition” [„Wieloaspektowe czynniki przemawiające za rozbudową źródła energii w sektorze energii wiatrowej i ich skutki dla transformacji energetycznej”]. *Nat Energy* 5, 1012–1021 (2020). <https://doi.org/10.1038/s41560-020-00717-1>

⁸⁴ Why repowering is key to wind power industry's growth [„Dlaczego rozbudowa źródła energii ma kluczowe znaczenie dla rozwoju energetyki wiatrowej”], *Windpower Monthly*, dostępne na stronie <https://www.windpowermonthly.com/article/1735687/why-repowering-key-wind-power-industrys-growth>

⁸⁵ Hydropower Europe, <https://hydropower-europe.eu/about-hydropower-europe/hydropower-energy/>

Dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii II nakłada na państwa członkowskie obowiązek ułatwiania rozbudowy źródła energii w przypadku istniejących elektrowni w drodze zapewnienia uproszczonej procedury wydawania zezwoleń, której czas trwania nie przekracza jednego roku. Okres ten można przedłużyć maksymalnie o jeden rok, jeżeli jest to uzasadnione ze względu na wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, na przykład w związku z nadrzędnymi względami bezpieczeństwa lub istotnym wpływem na sieć lub pierwotną moc, wielkość lub wydajność instalacji⁸⁶. Zamiast wymagać złożenia nowego wniosku o zezwolenie państwa członkowskie mogą również ustanowić procedurę zwykłego powiadomienia o podłączeniach do sieci w odniesieniu do projektów rozbudowy źródła energii, pod warunkiem że nie oczekuje się wystąpienia znaczących niekorzystnych skutków środowiskowych lub społecznych⁸⁷.

Według projektodawców w większości państw członkowskich rozbudowa źródła energii musi obecnie przejść te same procedury składania wniosków i wydawania zezwoleń co projekty tworzone od podstaw, w tym musi zostać poddana ocenie oddziaływania na środowisko. Branża wskazuje również na wzrost liczby budynków mieszkalnych w pobliżu istniejących farm wiatrowych, wzrost wielkości turbin, wzrost liczby obszarów chronionych środowiskowo lub zwiększenie dopuszczalnej odległości między farmami wiatrowymi a radarami wojskowymi jako czynniki ograniczające możliwości rozbudowy źródła energii w przypadku istniejących projektów. W związku z tym operatorzy skłaniają się ku wyborowi maksymalnego przedłużania okresu eksploatacji istniejących aktywów, a następnie ich całkowitego wycofania z eksploatacji po zakończeniu okresu użytkowania, co sprawia, że rozbudowa źródła energii może stracić szansę na odegranie roli w osiągnięciu celów na 2030 r.

W dyrektywie OOŚ wśród projektów, w przypadku których przestrzeganie wymogów OOŚ nie jest automatycznie wymagane, wymieniono niektóre instalacje do produkcji energii elektrycznej, takie jak farmy wiatrowe i elektrownie wodne⁸⁸. Zamiast tego państwa członkowskie muszą ustalić, czy dane przedsięwzięcie powinno podlegać ocenie. Odbywa się to w drodze „procedury kontrolnej”, w toku której określa się skutki projektu na podstawie progów lub kryteriów lub badania poszczególnych przypadków, z uwzględnieniem kryteriów selekcji określonych w dyrektywie OOŚ⁸⁹. Zgodnie z dyrektywą OOŚ państwa członkowskie mogą ustalać progi lub kryteria w celu określenia, kiedy projekt nie musi podlegać procedurze kontrolnej⁹⁰. Dyrektywa OOŚ zapewnia również dodatkową elastyczność właściwym organom, które mogą zdecydować, że ocena oddziaływania na środowisko nie jest wymagana na podstawie opisu przedsięwzięcia lub środków przewidzianych przez wykonawcę w celu uniknięcia lub zapobiegania poważnym skutkom w środowisku.

W wielu przypadkach rozbudowa źródła energii w ramach takich projektów wiązałaby się ze zmianami lub poszerzeniem istniejących projektów. Większość zmian lub poszerzeń istniejących przedsięwzięć jest objęta zakresem załącznika II do dyrektywy OOŚ i w związku z tym podlega procedurze kontrolnej i nie wymaga automatycznie przeprowadzenia OOŚ. Komisja wydała dokument zawierający wytyczne dotyczące stosowania dyrektywy OOŚ

---

⁸⁶ Art. 16 ust. 6 dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii II.

⁸⁷ Art. 16 ust. 8 dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii II.

⁸⁸ Załącznik II do dyrektywy OOŚ

⁸⁹ Załącznik III do dyrektywy OOŚ

⁹⁰ W takich przypadkach państwa członkowskie muszą zapewnić, aby podstawowy cel dyrektywy OOŚ określony w art. 2 ust. 1 został spełniony.

w odniesieniu do przypadków zmiany i poszerzenia przedsięwzięć⁹¹. Jak wyjaśniła Komisja w tych wytycznych, zmiana lub poszerzenie przedsięwzięcia zakłada z góry, że istnieją zagrożenia podobne, pod względem skutków w środowisku, do pierwotnego przedsięwzięcia. Należy to ocenić podczas procedury kontrolnej lub w ramach OOS.

Odpowiednia ocena jest również wymagana w przypadku wszystkich projektów/planów wchodzących w zakres art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, jeśli mogą one samodzielnie lub w połączeniu z innymi planami/projektami mogą mieć znaczące niekorzystne oddziaływanie na obszary Natura 2000. Plany i przedsięwzięcia, w przypadku których uznaje się, że nie mogą mieć znaczącego niekorzystnego wpływu na integralność obszarów, można poddać procedurze kontrolnej bez konieczności przeprowadzania odpowiedniej oceny^{92,93}. Zarówno procedura kontrolna, jak i odpowiednia ocena powinny być przeprowadzone z uwzględnieniem celów ochrony danego obszaru. Cele te mogły nie istnieć w trakcie procedury wydawania zezwoleń na realizację pierwotnego projektu lub mogły zostać zmienione już po wydaniu zezwolenia. W związku z tym przed wydaniem pozwolenia organy powinny przeanalizować wpływ instalacji objętych rozbudową źródła energii pod kątem odpowiednich celów ochrony danego obszaru.

Podobnie, zgodnie z ramową dyrektywą wodną, nowe projekty mogą zostać zatwierdzone wyłącznie wówczas, gdy: 1) nie prowadzą do pogorszenia stanu jakiejkolwiek części wód ani nie zagrażają osiągnięciu celu ramowej dyrektywy wodnej lub 2) spełniają wszystkie warunki określone w art. 4 ust. 7 (odstępstwo od pierwszej zasady). W związku z tym ocena potencjalnego oddziaływania projektów jest zazwyczaj potrzebna, aby wykazać, że spełniony jest jeden z tych dwóch warunków.

Niektóre państwa członkowskie wprowadziły zmiany legislacyjne lub proceduralne, które upraszczają ramy dotyczące rozbudowy źródła energii. **Włochy** wprowadziły zmiany legislacyjne w odniesieniu do projektów rozbudowy źródeł energii i nie wymagają uzyskania pozwolenia na modyfikację turbin wiatrowych lub ich elementów, która wiąże się ze zmianą wielkości nie większą niż 15 % początkowej wielkości turbiny. W **Niemczech** przepisy określają, że w przypadku rozbudowy źródła energii w instalacjach wiatrowych należy oceniać jedynie zmiany w stosunku do opcji *status quo*. Wysłuchania publiczne jest wymagane tylko wówczas, gdy wystąpi o to inwestor. **Francja** wprowadziła również wymogi związane z OOS na podstawie progów w odniesieniu do zmian liczby i wysokości turbin. Jeżeli zwiększenie liczby turbin i wysokości wierzchołka wzrasta o nie więcej niż 10 %, nie uznaje się tego za znaczącą zmianę, a z kolei OOS dotyczącą wpływu hałasu i różnorodności biologicznej uznaje się za wystarczającą. W przypadku gdy wzrost liczby turbin i wysokości wierzchołka przekracza 50 %, zmianę uznaje się za istotną i należy przeprowadzić nową OOS. W przypadkach gdy wzrost ten mieści się w granicach 10 % – 50 %, właściwe organy stosują indywidualną ocenę na podstawie np. kompleksowego monitoringu środowiska i lokalnej akceptacji. W **Danii** elektrownie produkujące energię odnawialną podzielone są na trzy grupy w zależności od mocy – poniżej 10 MW, 10–25 MW i powyżej 25 MW. W zależności od grupy mocy, do której należy elektrownia, w przypadku zmian w zakresie mocy, w tym w wyniku rozbudowy źródła energii, należy to zgłosić lub wystąpić

---

⁹¹https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2021.486.01.0001.01.ENG

⁹²https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/PL_art_6_guide_jun_2019.pdf

⁹³https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/PL.pdf

z wnioskiem o nową licencję. Elektrownie o mocy poniżej 10 MW są wyłączone z obowiązku ubiegania się o nową licencję, natomiast elektrownie o mocy 10–25 MW są wyłączone z tego obowiązku, jeśli przed rozpoczęciem budowy powiadomią duńską Agencję Energetyczną i OSP. W przypadku elektrowni o mocy powyżej 25 MW zawsze wymagana jest licencja na rozbudowę źródła energii lub wprowadzenie jakichkolwiek innych zmian mocy elektrowni.

d. Wodór

Przyspieszenie produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych ma również istotne znaczenie dla zapewnienia zdekarbonizowanych i przystępnych cenowo nośników energii tym sektorom, które nadal będą uzależnione od gazów i paliwa. W szczególności przekształcenie odnawialnej energii elektrycznej w wodór odnawialny za pomocą elektrolizerów będzie stanowiło ważną ścieżkę dla naszego przyszłego systemu energetycznego.

Przekształcanie odnawialnej energii elektrycznej w wodór, a następnie transport, przechowywanie i wysyłka wodoru do użytkowników końcowych najprawdopodobniej napotka niektóre z tych samych barier, które zidentyfikowano w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej, takie jak brak wystarczającej liczby odpowiednio wykwalifikowanego personelu do rozpatrywania wniosków o zezwolenie oraz czas trwania procedur administracyjnych. Jest to ściśle powiązane z faktem, że łańcuch wartości w sektorze wodoru dopiero powstaje i że brakuje doświadczeń w zakresie nowych, innowacyjnych technologii. Przeszarżałe lub nieistniejące na wszystkich szczeblach administracji przepisy dotyczące produkcji i stosowania wodoru mogą skutkować niejasnymi lub nieodpowiednimi procedurami wydawania zezwoleń. Niektóre z tych procedur mogą być zbyt złożone, mogą różnić się w zależności od państwa lub regionu i często przekraczać szacowany czas odpowiedzi na wniosek o zezwolenie.

Stosunkowo niewielkie doświadczenie związane z opracowywaniem projektów dotyczących wodoru oznacza, że nie wszystkie bariery mogą być znane, w związku z czym wymiana informacji za pośrednictwem forów mogłaby być korzystna. Ponadto z czasem mogą powstać dobre praktyki pozwalające eliminować te konkretne bariery i którymi będzie można się dzielić na wspomnianych forach.

Obecnie w ramach europejskiego sojuszu na rzecz czystego wodoru trwają prace nad zainicjowanym przez zainteresowane strony sprawozdaniem dotyczącym barier w zakresie zezwoleń dotyczących projektów związanych z wodorem, w którym przedstawione zostaną zalecenia i najlepsze praktyki. Z wstępnej oceny informacji zwrotnych przekazanych przez zainteresowane strony zawartych w sprawozdaniu wynika, że posiadanie pojedynczego punktu kontaktowego mogłoby zmniejszyć częściowo złożoność procedury wydawania zezwoleń i ją usprawnić, w szczególności w przypadku zaangażowania wielu właściwych organów.

Priorytetowe traktowanie wdrożenia przepisów dotyczących wodoru pomogłoby doprecyzować ramy regulacyjne i ich zastosowanie, zdobyć wiedzę ekspercką w zakresie technologii dotyczących wodoru odnawialnego oraz poprawić spójność i zgodność z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony środowiska. **Niemcy** wprowadziły ramy regulujące kwestię, które pozwolenia są wymagane w przypadku przekształcenia gazociągów do celów transportu wodoru. Ponadto Niemcy ustawowo uregulowały, że obowiązujące

prawa wynikające z umowy użytkowania gruntów na potrzeby infrastruktury gazu ziemnego należy interpretować jako umożliwiające przejście z gazu ziemnego na wodór.

Ponadto dzięki wytycznym lub przewodnikom określającym procedury wydawania zezwoleń dla zakładów produkcyjnych wytwarzających wodór odnawialny zwiększona została przewidywalność i efektywność całego procesu dla wszystkich zaangażowanych stron. **Portugalia** przygotowała już taki przewodnik na potrzeby projektów dotyczących wodoru.

Podobnie jak w przypadku projektów dotyczących energii odnawialnej, planowanie przestrzenne może mieć zasadnicze znaczenie dla wskazania odpowiednich miejsc rozmieszczenia elektrolizerów. Na podstawie planów rozwoju zintegrowanej sieci⁹⁴ można by wyznaczyć specjalne obszary dla elektrolizerów. Mogłoby to zachęcić do wprowadzania elektrolizerów w miejscach, w których mogą one odegrać rolę w zapobieganiu lub rozwiązywaniu problemów związanych z ograniczeniami w przesyłaniu energii elektrycznej i w których mogą przynieść większe korzyści społeczne (np. w wyniku uniknięcia wzrostu opłat za korzystanie z sieci elektrycznej w związku z koniecznością wzmocnienia sieci). Propozycje w tym zakresie zgłoszono podczas ostatnich konsultacji z zainteresowanymi stronami na temat regulacji rynku wodoru w **Niderlandach**.

e. Wspieranie innowacji

Procedury wydawania zezwoleń mogą również wpłynąć na przyszłe wdrażanie innowacyjnych technologii dekarbonizacji, w tym projektów pilotażowych i demonstracyjnych, niezbędnych do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Biorąc pod uwagę innowacyjny charakter tych technologii, doświadczenie w zakresie obowiązujących procedur wydawania pozwoleń jest mniejsze.

Jedną z możliwości wspierania innowacji są piaskownice regulacyjne. Piaskownice regulacyjne to ramy zapewniające ustrukturyzowane warunki do eksperymentowania i tym samym umożliwiające testowanie innowacyjnych technologii, produktów, usług lub podejść przez określony czas i w ograniczonym zakresie pod nadzorem regulacyjnym gwarantującym odpowiednie zabezpieczenia⁹⁵. Stosowano je już w sektorze finansowym, bankowym i ICT, ale zastosowanie w sektorze energetycznym było jak dotąd stosunkowo ograniczone. Przesłanką utworzenia piaskownicy regulacyjnej jest umożliwienie innowatorom testowania nowych technologii i modeli biznesowych, które mogą być tylko częściowo zgodne z istniejącymi ramami prawnymi i regulacyjnymi, a także umożliwienie organom regulacyjnym zapoznania się z poszczególnymi innowacjami, tak aby mogły one dostosować do nich otoczenie regulacyjne⁹⁶.

We **Francji** do przepisów wprowadzono piaskownice regulacyjne w odniesieniu do sektora energetycznego. Piaskownica umożliwi CRE, krajowemu organowi regulacyjnemu, przyznawanie odstępstw od warunków dostępu do sieci i korzystania z sieci w celu eksperymentalnego wdrażania innowacyjnych technologii lub usług wspierających

⁹⁴ Jak wnioskowano w ramach pakietu dotyczącego obniżenia emisyjności rynku wodoru i gazu.

⁹⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13026-2020-INIT/pl/pdf> (konkluzje Rady w sprawie piaskownic regulacyjnych)

⁹⁶ <https://fsr.eui.eu/regulatory-sandboxes-in-the-energy-sector-the-what-the-who-and-the-how/>

transformację energetyczną, inteligentne sieci energetyczne i infrastrukturę⁹⁷. W ramach tego systemu przyznano odstępstwo w odniesieniu do wielu projektów, w tym projektu mającego na celu zwiększenie mocy farm wiatrowych, odstępując od przepisów francuskiego kodeksu energetycznego ograniczających moc zainstalowaną instalacji produkcyjnych podłączonych do publicznej sieci dystrybucji energii elektrycznej o wysokim napięciu.

W **Niderlandach** Ministerstwo Gospodarki wydało rozporządzenie⁹⁸ w sprawie eksperymentów w zakresie zdecentralizowanej, zrównoważonej produkcji energii elektrycznej, na podstawie którego zezwolono na tworzenie piaskownic. Przepisy określone w artykułach ustawy o energii elektrycznej, z zakresu obowiązywania których można było zwolnić projekty, były z góry określone i do zwolnienia kwalifikowały się tylko małe podmioty, takie jak wspólnoty energetyczne i stowarzyszenia właścicieli domów. Zaproponowano kolejne rozporządzenie wykonawcze, które rozszerza zakres, wielkość i liczbę podmiotów kwalifikujących się do przyszłych piaskownic.

Austriackie Federalne Ministerstwo Ochrony Klimatu, Środowiska, Mobilności, Innowacji i Technologii prowadzi program finansowania „Energie.Frei.Raum”⁹⁹, który służy jako etap przygotowawczy do ewentualnej klauzuli eksperymentalnej w celu przetestowania nowych modeli rynkowych w zakresie integracji systemowej energii odnawialnej, technologii magazynowania i efektywności energetycznej.

*****

Ponieważ państwa członkowskie muszą przedstawić Komisji projekt aktualizacji swojego ostatniego zgłoszonego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu do dnia 30 czerwca 2023 r., dobre praktyki określone w niniejszych wytycznych mogłyby posłużyć do określenia polityk i środków, które państwa członkowskie mogłyby przedstawić w celu pobudzenia rozwoju energii odnawialnej.

---

⁹⁷ <https://www.cre.fr/en/Energetic-transition-and-technologic-innovation/regulatory-sandbox>

⁹⁸ <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/experimenten-elektriciteitswet-2015-2018>

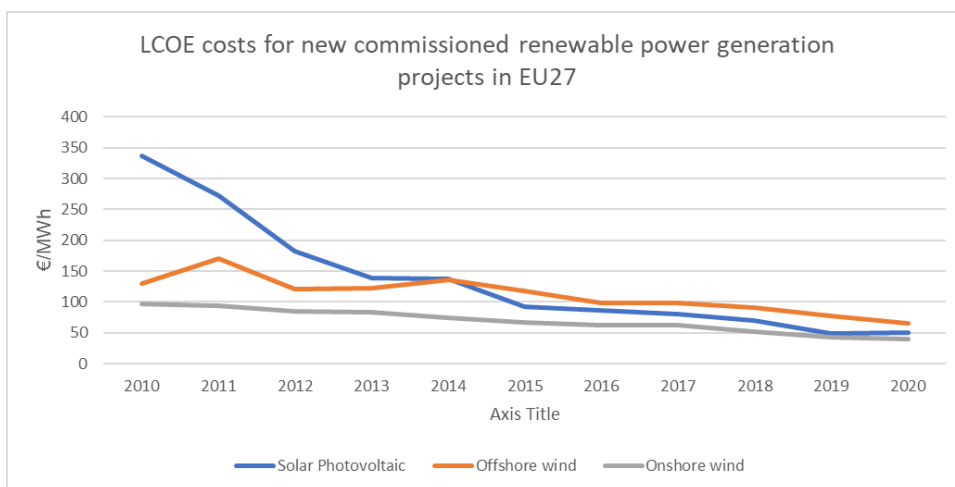
⁹⁹ <https://www.ffg.at/Energie.Frei.Raum>

II. WYTYCZNE DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W ZAKRESIE UŁATWIANIA ZAWIERANIA UMÓW ZAKUPU ENERGII ODNAWIALNEJ

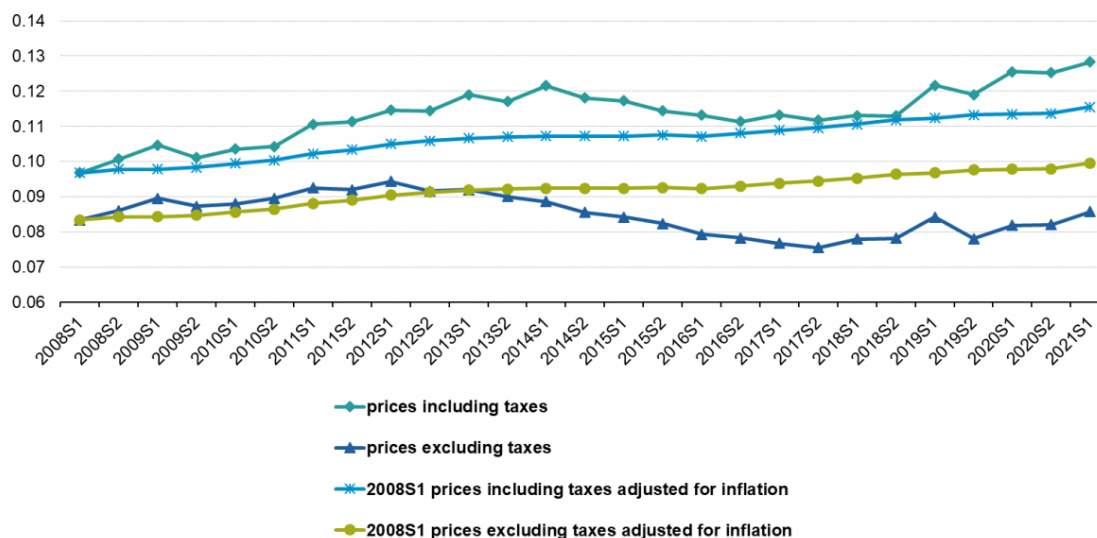
1. Wprowadzenie

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii staje się coraz bardziej konkurencyjne pod względem kosztów w porównaniu z energią pochodzącą z paliw kopalnych, przy czym energia elektryczna ze źródeł odnawialnych, takich jak energia wodna, energia geotermalna, energia fotowoltaiczna, lądowa i morska energia wiatrowa, wytwarzana jest po kosztach niższych niż średnie europejskie ceny energii elektrycznej dla odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi (zob. dane liczbowe poniżej).

Dane: IRENA (2021 r.)

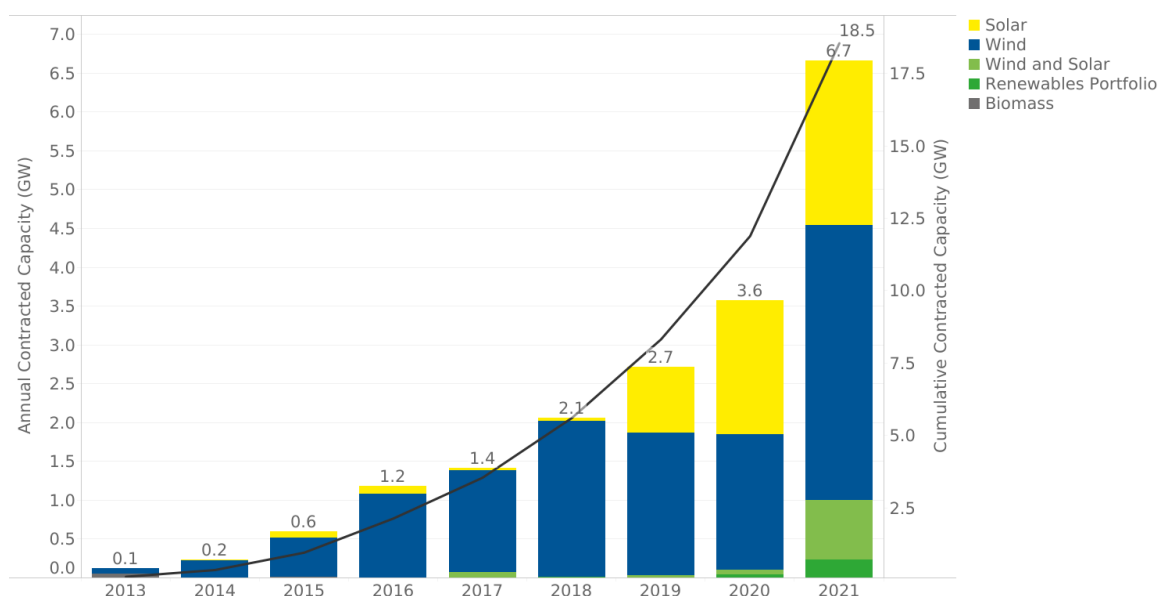
Development of electricity prices for non-household consumers, EU27, 2008-2021 (EUR per kWh)

Dane: Kształtowanie się cen energii elektrycznej w przypadku odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi na podstawie danych Eurostatu.

Na podstawie gwałtownego spadku kosztów energii odnawialnej przedsiębiorstwa europejskie przekroczyły w 2016 r. próg 1 GW zakontraktowanych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej, co stanowiło około 3,5 % przemysłowego zużycia energii elektrycznej. Od tego czasu ich wielkość rosła wykładniczo – w 2021 r. była ponad piętnastokrotnie wyższa niż w 2016 r.

W najprostszej formie umowa zakupu odnawialnej energii elektrycznej lub energii cieplnej opartej na źródłach odnawialnych jest umową zakupu pomiędzy producentem energii odnawialnej a przedsiębiorstwem będącym odbiorcą. Przedsiębiorca będący odbiorcą zobowiązuje się do zakupu określonej ilości energii odnawialnej po z góry ustalonej cenie przez dłuższy czas. W większości przypadków przedsiębiorstwo będące odbiorcą otrzyma również gwarancję pochodzenia, która jest wydawana w odniesieniu do każdej jednostki energii odnawialnej wyprodukowanej na terenie UE. W ten sposób odbiorca może wykazać, że jego umowa zakupu energii elektrycznej, energii cieplnej lub gazu (w tym wodoru odnawialnego) przyczynia się bezpośrednio do powstania konkretnego zasobu energii odnawialnej. Zdecydowana większość dotychczasowych umów to umowa zakupu odnawialnej energii elektrycznej (PPA) (zob. rys. 1).

Rys.

1 Ogłoszenia dotyczące PPA w latach 2013–2021 (GW zakontraktowanej zdolności); Re-Source (2021 r.), <https://resource-platform.eu/buyers-toolkit/>

Zalety umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej są wielorakie. W szczególności:

- A. W przypadku przedsiębiorstw będących odbiorcami umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej zapewniają konkurencyjną cenowo energię elektryczną na potrzeby ich działalności i mogą być wykorzystywane jako narzędzie zabezpieczające przed ryzykiem zmiany cen energii elektrycznej na hurtowym rynku.
- B. W przypadku przedsiębiorstw będących odbiorcami umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej w wiarygodny sposób potwierdzają zaangażowanie

w transformację ekologiczną, wspierają ich program społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i pomagają przyciągnąć inwestorów z zielonymi ambicjami.

- C. W przypadku wykonawców projektów dotyczących energii odnawialnej umowy zakupu energii elektrycznej stanowią alternatywne lub uzupełniające źródło stabilnego dochodu w porównaniu z systemami wsparcia publicznego lub rynkami handlowymi.
- D. W przypadku instytucji rządowych korporacyjne umowy zakupu energii elektrycznej stanowią alternatywną metodę finansowania rozpowszechniania odnawialnych źródeł energii oraz mogą przyczynić się do ograniczenia finansowania publicznego odnawialnych źródeł energii w ramach systemów wsparcia.

Chociaż wykorzystanie umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej rośnie z roku na rok, udział w rynku projektów dotyczących zakupu odnawialnej energii elektrycznej nadal wynosi zaledwie 15–20 % rocznych wdrożeń. Co więcej, umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej ograniczają się do niektórych państw członkowskich i do dużych przedsiębiorstw zorientowanych na klientów. Ponadto większość umów zakupu ogranicza się do odnawialnej energii elektrycznej, mimo że 70 % zapotrzebowania na energię w przemyśle i handlu to ogrzewanie.

2. Kwestie regulacyjne

W 2019 r. przeprowadzono ogólnounijnne badanie¹⁰⁰, a także szczegółową analizę obejmującą 10 państw członkowskich¹⁰¹ w celu ustalenia, jakie kluczowe bariery stoją na przeszkodzie w upowszechnianiu korporacyjnych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej. Wyniki wskazały na bariery regulacyjne, bariery polityczne, bariery ekonomiczne, jak również problemy związane ze świadomością.

Główne bariery regulacyjne obejmowały ograniczenia prawne w zakresie podpisywania bezpośrednich umów między wytwórcami a odbiorcami, bariery w zakresie podpisywania umów z więcej niż jednym dostawcą oraz bariery w zakresie przekazywania gwarancji pochodzenia odbiorcy. Bariery polityczne obejmowały systemy wsparcia, które były niezgodne lub konkurowały z korporacyjnymi PPA, a także ograniczoną dostrzegalność zmian w systemach wsparcia. Bariery ekonomiczne obejmowały zdolność kredytową podmiotów zewnętrznych, zmienność odnawialnej energii elektrycznej oraz związane z tym koszty zarządzania nierównościami w wielkości pomiędzy produkcją w ramach projektu dotyczącego energii odnawialnej a zapotrzebowaniem przedsiębiorstw za pośrednictwem „umów typu sleeved”. Ponadto koszty transakcyjne są nadal wysokie i brakuje długoterminowych instrumentów zabezpieczających, które pozwoliłyby zaradzić zaburzeniom równowagi lub niewykonaniu zobowiązań przez kontrahenta. Nadal panuje również ograniczona świadomość i zainteresowanie, zwłaszcza wśród MŚP, jak również przekonanie,

---

¹⁰⁰ [Competitiveness of corporate sourcing of renewable energy. Annex C to part 2 of the study on the competitiveness of the renewable energy sector, Synopsis report: Online survey and interviews with EU stakeholders \[Konkurencyjność pozyskiwania energii odnawialnej przez przedsiębiorstwa. Załącznik C do części 2 badania dotyczącego konkurencyjności sektora energii odnawialnej, sprawozdanie zbiorcze: ankieta internetowa i wywiady z zainteresowanymi stronami z UE\] – Urząd Publikacji UE \(europa.eu\)](#)

¹⁰¹ [Konkurencyjność pozyskiwania energii odnawialnej przez przedsiębiorstwa. Załącznik B do części 2 badania dotyczącego konkurencyjności sektora energii odnawialnej, przegląd państw – Urząd Publikacji UE \(europa.eu\)](#)

że korporacyjne PPA są droższe niż hurtowe ceny energii elektrycznej. W trakcie konsultacji publicznych zarówno producenci, jak i konsumenci podkreślili znaczenie wydawania gwarancji pochodzenia w odniesieniu do wszystkich rodzajów energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, niezależnie od tego, czy projekt został opracowany w ramach systemów wsparcia publicznego, czy innego. Ponadto podkreślili znaczenie projektowania systemów wsparcia publicznego w sposób wspierający i uzupełniający rozwój projektów dotyczących energii odnawialnej w ramach korporacyjnych PPA.

W związku z tym stosowanie korporacyjnych PPA ogranicza się obecnie do konkretnych państw członkowskich, w których panują odpowiednie warunki, aby podmioty realizujące projekty dotyczące energii odnawialnej mogły sprzedawać swoją energię elektryczną bezpośrednio użytkownikom końcowym. Do takich warunków wspomagających należą: 1) prężnie działający rynek projektów dotyczących energii odnawialnej, 2) płynne hurtowe rynki energii elektrycznej, umożliwiające zawieranie umów typu „sleeved”, a także długoterminowych instrumentów zabezpieczających, 3) brak barier prawnych dla zawierania bezpośrednich umów między dostawcami a odbiorcami oraz 4) przetargi publiczne uzupełniające korporacyjne PPA lub im sprzyjające.

W dyrektywie w sprawie rynku energii elektrycznej z 2019 r., rozporządzeniu w sprawie rynku energii elektrycznej i dyrektywie w sprawie energii odnawialnej odniesiono się już do szeregu barier regulacyjnych i politycznych. Na przykład w dyrektywie w sprawie rynku energii elektrycznej wymaga się, aby we wszystkich państwach członkowskich wytwórcy i nabywcy mogli zawierać ze sobą bezpośrednie umowy, a konsumenci mogli wybierać spośród różnych zamówień na dostawy. Na podstawie dyrektywy w sprawie energii odnawialnej państwa członkowskie muszą przedstawić długoterminowe harmonogramy dotyczące ich przetargów publicznych, a także są zobowiązane do zidentyfikowania wszelkich barier w odniesieniu do korporacyjnych PPA w swoich krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu oraz do wprowadzenia środków ułatwiających ich upowszechnianie. Jedynie osiem państw członkowskich zgłosiło istnienie barier i środków wspierających upowszechnianie umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej. W większości państw brakuje jednak jasnych ram umożliwiających twórcom projektów dotyczących energii odnawialnej czy przedsiębiorstw będącym odbiorcami bezpośrednie zawieranie umów zakupu energii elektrycznej.

Pomimo istniejących barier rynek korporacyjnych PPA wciąż się rozwija. Od 2020 r. Hiszpania jest największym rynkiem PPA w UE, stanowiąc 23 % całkowitej zakontraktowanej zdolności¹⁰², przy czym związane z tym transakcje finansowe o dużej wartości odpowiadały za prawie 1 % PKB państwa¹⁰³. W niektórych państwach członkowskich, na przykład w Rumunii, do niedawna nie można było podpisywać korporacyjnych PPA, ponieważ cała energia elektryczna musiała być sprzedawana na scentralizowanym rynku. Dzięki nowemu rozporządzeniu umożliwiającemu zawieranie PPA

---

¹⁰² Według RE-Source (2022 r.) całkowita zakontraktowana zdolność w ramach PPA w Europie (w tym Wielka Brytania, Norwegia) wynosi 18,5 GW, z czego Hiszpania stanowi 23 %.

¹⁰³ „Spain calls on EU to endorse renewable energy contracts for industry” [„Hiszpania wzywa UE do poparcia umów na energię odnawialną dla przemysłu”], EURACTIV.com, dostępne na stronie <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/spain-calls-on-eu-to-endorse-renewable-energy-contracts-for-industry/>

ilość odnawialnych źródeł energii może się jednak podwoić w porównaniu z rumuńskim krajowym planem w dziedzinie energii i klimatu¹⁰⁴.

Umowy zakupu energii elektrycznej będą prawdopodobnie coraz bardziej atrakcyjne jako „modele biznesowe” w przypadku instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych po zakończeniu okresu ich wsparcia. W 2021 r. w drugim dokumencie CEER dotyczącym niewspieranego odnawialnego źródła energii stwierdzono, że umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej stanowią realną alternatywę dla lądowej energii wiatrowej, a także dla instalacji słonecznych, elektrowni opalanych biomasą i elektrowni wodnych¹⁰⁵. Jest to o tyle istotne, że wśród obserwowanych państw (członków CEER) 40 % (114 GW), w których obecnie wspierane są odnawialne źródła energii, wsparcie to zakończy się do 2030 r. i nastąpi przejście na warunki rynkowe albo wsparcie nadal będzie zapewnianie.

Państwa członkowskie mogą ułatwić wdrażanie PPA poprzez następujące działania:

- A. Wykorzystanie Instrumentu Wsparcia Technicznego UE¹⁰⁶ lub innej pomocy doradczej lub technicznej do przeprowadzenia szczegółowej oceny w celu wsparcia korporacyjnych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej. Zrobiły to np. Włochy¹⁰⁷. Pozostałe państwa członkowskie mogłyby przeprowadzić podobne badania albo powielić wyniki przeprowadzonych badań.
- B. Ogłoszenie orientacyjnej wielkości upowszechnienia odnawialnych źródeł energii, które mają być finansowane za pomocą umów zakupu energii elektrycznej. Zapewnia to wykonawcom projektów dotyczących energii odnawialnej informacje na temat przewidywanego tempa i możliwości opracowania projektu. Taki działania podjęła Irlandia¹⁰⁸.
- C. Rozważenie przetargów konkurencyjnych zapewniających wykonawcom projektów dotyczących energii odnawialnej możliwość wstrzymania się od korzystania¹⁰⁹ z systemów wsparcia publicznego i sprzedaży energii elektrycznej w ramach PPA. Takie innowacyjne działanie wprowadziła Polska, co przyczyniło się do uczynienia jej drugim największym rynkiem dla PPA w 2021 r.
- D. Umożliwienie wydawania gwarancji pochodzenia w ramach systemów wsparcia publicznego, tak aby przychody z gwarancji pochodzenia przyczyniały się do zmniejszenia zapotrzebowania na finansowanie publiczne.

---

¹⁰⁴ Aurore Energy Research, EEX (8 grudnia 2021 r.) Rumuńskie PPA – nowy potencjał wzrostu dla odnawialnych źródeł energii.

¹⁰⁵ CEER(2021) C21-RES-75-05

¹⁰⁶ Więcej informacji można znaleźć pod następującym adresem: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_pl

¹⁰⁷ REFORM/SC2020/009, „Support to elaborate the legislative and regulatory framework to promote Power Purchase Agreements in Italy” [„Wsparcie dla opracowania ram prawnych i regulacyjnych w celu promowania umów zakupu energii elektrycznej we Włoszech”]

¹⁰⁸ W krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu wskazano, że 15 % zapotrzebowania na energię elektryczną zostanie zaspokojone dzięki odnawialnym źródłom energii zakontraktowanym w ramach korporacyjnych PPA.

¹⁰⁹ W ramach tego systemu wykonawcy projektów muszą wskazać w swojej ofercie, w których latach chcą korzystać z pomocy publicznej, a w których chcieliby sprzedawać energię elektryczną na rynku lub poprzez umowy zakupu energii elektrycznej.

3. Rozszerzenie dostępności korporacyjnych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej na małe i średnie przedsiębiorstwa

Europejskie rynki PPA są zdominowane przez duże przedsiębiorstwa będące odbiorcami¹¹⁰. Duża liczba tych przedsiębiorstw jest zorganizowana w ramach inicjatywy korporacyjnej RE100, której celem jest pozyskiwanie 100 % energii ze źródeł odnawialnych, w tym 58 przedsiębiorstw z siedzibą w UE. Większość tych przedsiębiorstw zużywa przewidywalne i duże ilości energii elektrycznej w długich okresach oraz ma dobry rating kredytowy. Często są one również zaangażowane w działalność zorientowaną na konsumentów i wykorzystują umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej jako istotny instrument budowania marki swoich produktów i wspierania zrównoważonej społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, która obejmuje obniżenie emisji gazów cieplarnianych powstających w wyniku ich zużycia energii w całym łańcuchu wartości. W tym zakresie sprawozdawczość zgodna z planem rozwoju zdolności¹¹¹ umożliwia przedsiębiorstwom sporządzanie sprawozdań dotyczących energii odnawialnej produkowanej przez instalacje znajdujące się na miejscu, przez instalacje w innej lokalizacji połączone liniami bezpośrednimi oraz w ramach PPA¹¹².

Duże elektrochłonne gałęzie przemysłu stanowią również ważny segment w odniesieniu do korporacyjnych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej w zakresie odnawialnych źródeł energii. Dawniej duże huty aluminium w Norwegii zaopatrywały się w energię elektryczną za pośrednictwem umów zakupu energii elektrycznej wytwarzanej przez hydroelektrownie. Niedawno podpisały one również długoterminowe PPA na zaopatrzenie w energię elektryczną z elektrowni wiatrowych. Jak do tej pory, wykorzystanie takich umów wśród tego typu odbiorców w państwach członkowskich UE jest jednak ograniczone.

Jedną ze zidentyfikowanych barier jest brak przewidywalności w odniesieniu do regulowanego składnika cen energii elektrycznej (taryfy sieciowe i podatki)¹¹³. Ponieważ te regulowane składniki stanowią znaczną część ceny energii elektrycznej przez odbiorcę, ogranicza to atrakcyjność PPA jako długoterminowego instrumentu zabezpieczającego przed zmiennością cen energii elektrycznej. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) opublikowała sprawozdanie oceniające strukturę rynku hurtowego, które zawiera specjalną sekcję poświęconą omówieniu sposobu, w jaki można usprawnić terminową płynność hurtowych rynków energii elektrycznej w celu zapewnienia dostępności skutecznych instrumentów zabezpieczających¹¹⁴.

Natomiast bariery dla małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie zawierania korporacyjnych PPA są nadal bardzo wysokie. MŚP stanowią 99 % przedsiębiorstw

---

¹¹⁰ Np. Amazon, Microsoft, Google lub BASF

¹¹¹ <https://www.cdp.net/en>

¹¹² C8.2f – Sprawozdawczości na temat zużycia energii zakupionej lub pozyskanej.

¹¹³ [Competitiveness of corporate sourcing of renewable energy. Annex A.2 to part 2 of the study on the competitiveness of the renewable energy sector, Case study: primary aluminium alcoa and norsk hydro \[Konkurencyjność pozyskiwania energii odnawialnej przez przedsiębiorstwa. Załącznik A.2 do części 2 badania dotyczącego konkurencyjności sektora energii odnawialnej, studium przypadku: aluminium pierwotne – Alcoa i Norsk Hydro\] – Urząd Publikacji UE \(europa.eu\)](#)

¹¹⁴ ACER, „Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design” [„Ocena końcowa struktury unijnego hurtowego rynku energii elektrycznej”], kwiecień 2022 r., dostępna na stronie <https://www.acer.europa.eu/events-and-engagement/news/press-release-acer-publishes-its-final-assessment-eu-wholesale>

europejskich, wytwarzają 54 % wartości dodanej UE, a ich udział w krajowym zużyciu energii w każdym państwie członkowskim wynosi 9–18 %¹¹⁵. To właśnie te małe i średnie przedsiębiorstwa, które często borykają się z wysokimi rachunkami za energię elektryczną ze względu na niskie zużycie energii elektrycznej na zakład, mogą odnieść największe korzyści z umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej. Jest to szczególnie istotne w okresie od października 2021 r., kiedy to ceny energii elektrycznej na hurtowym rynku energii elektrycznej wzrastały.

Ponadto mają one ograniczoną widoczność pod względem swojego przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną, niższe ratingi kredytowe oraz mniejsze ilości zużywanej energii elektrycznej, co utrudnia zarządzanie zakłóceniami równowagi. W efekcie MŚP coraz bardziej niechętnie podpisują umowy długoterminowe, zwłaszcza jeśli nie ma żadnej jasności co do potencjalnych skutków w przypadku konieczności rozwiązania tych umów. Skutki podpisania długoterminowych PPA, zarówno w sensie fizycznym, jak i wirtualnym, dla bilansu przedsiębiorstwa sporządzonego zgodnie z zasadami księgowania instrumentów pochodnych według międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej (MSSF) nie zawsze są oczywiste. Brak wiedzy na temat korporacyjnych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej jest stanowi kolejną istotną barierą w zakresie ich stosowania w średnich i małych przedsiębiorstwach, a złożoność negocjacji PPA stanowi niewielką przeszkodę dla tych odbiorców, którzy nie mają doświadczenia lub zasobów, aby poradzić sobie z negocjacjami umów. Do tej pory prawodawstwo europejskie ograniczało się do audytów energetycznych i systemów zarządzania energią, które dotyczą efektywności energetycznej (dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej z 2018 r.). Ponadto często istnieje ograniczona przestrzeń na miejscu, aby wdrożyć rozwiązania z zakresu energii odnawialnej.

Kolejną istotną barierą (i czynnikiem ryzyka) w większości sektorów jest zdolność kredytowa odbiorcy. Dostawcy finansowania dłużnego na projekty dotyczące energii odnawialnej nadal wymagają silnego ratingu kredytowego, aby uznać PPA za umożliwiającą pozyskanie finansowania. Większość małych i średnich przedsiębiorstw nie jest jednak oceniana przez żadną z głównych agencji ratingowych. Ponadto zdolność kredytowa i rating kredytowy stanowią również problem dla niektórych przedsiębiorstw przemysłu ciężkiego i wytwórczego oraz dla tych gospodarek europejskich, w przypadku których rynki finansowe są stosunkowo mniej rozwinięte.

Po stronie podaży występują podobne bariery. Duży wykonawcy projektów dotyczących energii odnawialnej, tacy jak Vattenfall, Eneco, Orsted i Iberdrola, dominują na rynku ze względu na fakt, że posiadają duży portfel projektów i mogą zapewnić konsumentom więcej PPA dostosowanych do ich potrzeb. W tym segmencie duże projekty dotyczące energii odnawialnej, takie jak morskie farmy wiatrowe, stają niekiedy przed wyzwaniem zgromadzenie wystarczającej ilości PPA przed podjęciem ostatecznych decyzji inwestycyjnych. Z drugiej strony małe projekty dotyczące energii odnawialnej borykają się z innymi wyzwaniami związanymi z wejściem na rynek korporacyjnych PPA, ze względu na ograniczoną widoczność, ograniczony portfel projektów oraz ograniczoną wiedzę ekspercką i prawną niezbędną do negocjowania i podpisywania PPA. Podobnie społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej i obywatelskie społeczności

---

¹¹⁵ <https://leap4sme.eu/wp-content/uploads/2021/07/LEAP4SME-D2.1-SME-energy-and-economic-mapping-in-Europe.pdf>

energetyczne są często zbyt małe, by podpisać atrakcyjne ekonomicznie PPA z dużymi odbiorcami.

Niewielki, ale rozwijający się segment przedsiębiorstw doradczych zaczął oferować rozwiązania dla małych i średnich przedsiębiorstw, takie jak możliwość agregacji popytu na wielu konsumentów. Sami przedstawiciele sektora również rozważają mechanizmy agregacji swojego popytu w celu zmniejszenia ryzyka i kosztów. Na przykład w **Grecji** wiele elektrochłonnych gałęzi przemysłu pracuje nad koncepcją „Green Pool”, w ramach której szereg przedsiębiorstw łączy swoje zapotrzebowanie na energię elektryczną. Następnie każdy przedstawiciel przemysłu podpisuje jedną lub więcej PPA w celu zaspokojenia swojego zapotrzebowania na poziomie zagregowanym. W celu kształtowania i utrwalenia pozostałego zapotrzebowania na energię elektryczną negocjowana jest odrębna umowa, która obniża całkowite koszty dla uczestników. Jednak agregowanie projektów powoduje również dodatkowe koszty i złożoność procesu rozwiązywania PPA. Ponadto niektóre przedsiębiorstwa oferujące audyty energetyczne – zgodnie z wymogami dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej – już teraz rozszerzają swoje usługi na oceny umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej „na miejscu”, „w pobliżu miejsca” lub „w innej lokalizacji”. Rozszerzenie usług w zakresie audytu energetycznego na umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej jest stosunkowo tanie, ponieważ opiera się na podobnych danych, które są już gromadzone w ramach systemów zarządzania energią (ISO 50001).

W ostatnim sprawozdaniu ACER na temat struktury unijnego hurtowego rynku energii elektrycznej podkreślono potrzebę stymulowania PPA, jak również potrzebę poprawy dostępu dla mniejszych uczestników rynku. Aby usunąć bariery ekonomiczne, Komisja i grupa EBI zbadają, czy można opracować specjalne mechanizmy finansowania i doradztwa w celu wsparcia umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej. Może to obejmować mechanizmy ułatwiające lepszy dostęp do umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej dla nowych odbiorców, takich jak MŚP. W ramach Programu InvestEU¹¹⁶ można już wspierać finansowanie inwestycji w zakresie PPA. Państwa członkowskie mogłyby zainicjować podobne gwarancje, aby wesprzeć lokalne banki w ich działaniach popierających umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej.

Ponadto unijne ramy zrównoważonego finansowania będą stanowiły zachętę do zawierania umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej, a także będą zwiększać świadomość istnienia takich umów i zainteresowanie nimi wśród przedsiębiorstw niefinansowych i finansowych, przyczyniając się do przekierowania kapitału na zrównoważone inwestycje. Ich istotne elementy obejmują rozporządzenie w sprawie systematyki¹¹⁷, pierwszy akt delegowany w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu oraz wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD) – wszystkie one przyczyniają się do zwiększenia przejrzystości w zakresie zrównoważonego rozwoju na rynkach finansowych i niefinansowych. W unijnej systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju określono ramy definiujące zrównoważoną środowiskowo działalność gospodarczą i przewidziano wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat niektórych kluczowych wskaźników skuteczności działania dla przedsiębiorstw finansowych i niefinansowych.

---

¹¹⁶ Jak wskazano wyraźnie w wytycznych inwestycyjnych dotyczących Funduszu InvestEU (C(2021) 2633 final), uzupełniających rozporządzenie (UE) 2021/523 (rozporządzenie w sprawie InvestEU).

¹¹⁷ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2139>

W powiązanim wniosku dotyczącym dyrektywy w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju rozszerzono zakres wymogów w zakresie sprawozdawczości na temat przedsiębiorstw niefinansowych na wszystkie duże przedsiębiorstwa (niezależnie od tego, czy są one notowane na giełdzie) oraz uwzględniono MŚP notowane na giełdzie¹¹⁸. Stosowanie umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej będzie stanowiło ważny instrument służący wykazaniu zgodności z odpowiednimi technicznymi kryteriami kwalifikacji określonymi w akcie delegowanym w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu i może być odzwierciedlone, w stosownych przypadkach, w kluczowych wskaźnikach skuteczności działania na mocy rozporządzenia w sprawie systematyki.

Ponadto niedawno ustanowione europejskie porozumienie przedsiębiorstw (ang. European Corporate Covenant) może stanowić kolejny możliwość podnoszenia świadomości w zakresie szans, jakie istnieją dla przedsiębiorstw podpisujących umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej.

Państwa członkowskie mogą ułatwić wdrażanie umów zakupu energii odnawialnej, zwłaszcza w przypadku MŚP, poprzez następujące działania:

- A. stworzenie publicznej platformy w celu zwiększenia przejrzystości w obszarze cen, ilości, rodzajów i stron zaangażowanych w zawieranie umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej;
- B. zapewnienie wdrożenia rozporządzenia w sprawie systematyki i jego aktów delegowanych oraz zachęcanie do jego dobrowolnego stosowania poza wymogami prawnymi¹¹⁹.
- C. elastyczne zawieranie umów w przypadku MŚP, w tym szczegółowe wytyczne dotyczące opłat za rozwiązanie umowy w przypadku małych przedsiębiorstw (art. 12 dyrektywy w sprawie energii elektrycznej);
- D. umożliwienie zawierania wielu umów na dostawę, tak aby dostawcy i nabywcy mogli zawierać umowy bezpośrednio ze sobą (art. 4 dyrektywy w sprawie energii elektrycznej);
- E. umożliwienie rozwoju projektów dotyczących energii odnawialnej na miejscu lub w pobliżu, które są realizowane w ramach umów zakupu energii elektrycznej, zwłaszcza jeśli są realizowane „za licznikiem” lub poprzez „prywatne przewody”;
- F. obniżenie ryzyka związanego z umowami zakupu energii odnawialnej za pośrednictwem gwarancji kredytowych lub ubezpieczeń wspieranych z publicznych środków finansowych, zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy państwa;
- G. zachęcanie krajowych banków prorozwojowych i krajowych instytucji prorozwojowych do oferowania instrumentów dłużnych w odniesieniu do dużych projektów dotyczących energii odnawialnej, w tym morskiej energii wiatrowej, na rynkach, na których zawieranie wystarczających ilości umów zakupu energii

---

¹¹⁸ Z tego wymogu wyłączone są mikroprzedsiębiorstwa notowane na giełdzie.

¹¹⁹ Z ostatniej analizy wynika, że duży odsetek przedsiębiorstw nie składa jeszcze sprawozdań na temat zrównoważenia środowiskowego swojej działalności gospodarczej.

odnawialnej przed podjęciem decyzji o inwestycji finansowej jest trudne ze względu na wielkość aktywów i czas trwania budowy;

- H. określenie warunków regulacyjnych umożliwiających społecznościom energetycznym sprzedaż nadwyżek energii za pośrednictwem umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej;
- I. umożliwienie małym parkom biznesowym lub klastrom przemysłowym zbiorowego nabycia energii odnawialnej za pośrednictwem długoterminowych umów zakupu.

4. Promowanie transgranicznych umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej

W 2020 r. produkcja odnawialnej energii elektrycznej stanowiła 37 % całkowitego zużycia energii elektrycznej oraz 21,2 % całego zużycia energii. Istnieją jednak duże różnice między państwami członkowskimi, przy czym udział odnawialnych źródeł energii w sektorze energii elektrycznej waha się od 9 % do 78 %. Podobnie udział odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii końcowej waha się od 10 % do 60 %.

Przekształcenie systemu energetycznego w kierunku dostaw energii opartych na odnawialnych źródłach energii będzie wymagało wykorzystania najlepszych odnawialnych źródeł energii w całej UE oraz transportu energii do miejsc, w których występuje zapotrzebowanie. Jednolity rynek europejski umożliwia przedsiębiorstwom zakup odnawialnej energii elektrycznej w całej UE, zapewniając jednocześnie wsparcie dla dodatkowych projektów dotyczących energii odnawialnej, które mają zostać podłączone do sieci.

Przedsiębiorstwa będące użytkownikami energii już korzystają z odnawialnych źródeł energii, zawierając:

1. fizyczne transgraniczne PPA,
2. wirtualne transgraniczne PPA.

W przypadku fizycznych transgranicznych PPA odbiorca zawiera umowę dotyczącą przesyłu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych z lokalizacji w innym państwie i rezerwuje prawa i obowiązki fizycznej i finansowej zdolności; na odpowiednich połączeniach wzajemnych, aby zapewnić fizyczne połączenie sieci. Pociąga to za sobą ryzyko i koszty powiązane z transgranicznymi transferami. W przypadku wirtualnych transgranicznych PPA producent energii sprzedaje energię elektryczną na lokalnym rynku hurtowym, natomiast odbiorca kupuje ją na innym lokalnym rynku hurtowym. Umowa pomiędzy producentem energii po jednej stronie granicy, a odbiorcą po drugiej stronie granicy polega na rozliczeniu finansowym, dzięki któremu producent energii otrzymuje płatność z lokalnego hurtowego rynku energii elektrycznej oraz rozliczenie w kwocie netto ceny PPA uzgodnionej z przedsiębiorstwem będącym nabywcą¹²⁰.

---

¹²⁰ Światowa Rada Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju, 2020 r. Transgraniczne umowy zakupu odnawialnej energii elektrycznej w Europie. Dostępne pod adresem <https://www.wbcsd.org/contentwbc/download/10878/160801/1>

Do korzyści dla odbiorców należą: większy dostęp do tanich projektów dotyczących odnawialnej energii elektrycznej w całej UE, możliwość agregowania obciążeń w różnych lokalizacjach oraz zaspokojenie większej części zapotrzebowania na energię elektryczną. W przypadku wykonawców projektów dotyczących energii odnawialnej transgraniczne PPA umożliwiają dostęp do rynków z wyższymi cenami energii elektrycznej, a tym samym powodują, że są oni bardziej skłonni do płacenia za energię odnawialną.

Oprócz transgranicznych PPA w ramach europejskiego jednolitego rynku energii elektrycznej istnieją również możliwości rozszerzenia transgranicznych PPA zawieranych z państwami trzecimi. Szczególny przykład stanowi współpraca między Francją, Niemcami, Portugalią, Hiszpanią i Marokiem, której celem jest analiza możliwości zawarcia transgranicznych PPA pomiędzy Marokiem a państwami członkowskimi UE w ramach planu działania na rzecz zrównoważonego obrotu energią elektryczną¹²¹. Kluczowym wymogiem w tym zakresie będzie ustanowienie w państwach trzecich wiarygodnego, dokładnego i odpornego na nadużycia finansowe systemu gwarancji pochodzenia z emitentami, którzy są niezależni od działalności produkcyjnej, handlowej i dostawczej.

Pomimo stosunkowo dużych różnic w cenach hurtowych energii elektrycznej i kosztach wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w całej UE, liczba transgranicznych PPA jest nadal ograniczona. Jedną z głównych barier jest związane z tym ryzyko ekonomiczne, wynikające z faktu, że dostawcy i odbiorcy działają na różnych rynkach o różnych poziomach cen i reżimach podatkowych, a także konieczność zarządzania ryzykiem cenowym związanym z przesyłem transgranicznym. Kolejną barierą jest złożoność umów, zwłaszcza jeśli umowy muszą być zgodne z lokalnymi regulacjami, które nie są kompatybilne. Występują również bariery administracyjne związane z gwarancjami pochodzenia, w przypadku których zasady wydawania, wykorzystywania i unieważniania gwarancji pochodzenia nie są w pełni zharmonizowane we wszystkich państwach członkowskich. Jest to szczególnie istotne w przypadku transgranicznych PPA zawieranych z państwami, które nie wdrożyły ram umożliwiających wydawanie gwarancji pochodzenia w odniesieniu do wspieranej produkcji odnawialnej energii elektrycznej. Ponadto wyjaśnienie wkładu transgranicznych PPA w cele związane ze społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw jest trudniejsze.

Pomimo tych barier prowadzone są działania mające na celu wspieranie transgranicznych PPA, ponieważ stanowią one wyjątkową szansę i cenne narzędzie do celów pokrycia dużego udziału lub nawet całego zużycia energii elektrycznej przez jednego odbiorcę z instalacji wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych. W dyrektywie w sprawie rynku energii elektrycznej z 2019 r. i rozporządzeniu w sprawie energii elektrycznej zwiększono elastyczność rynku energii elektrycznej i stopień szczegółowości kształtowania cen, co może przyczynić się do zawierania transgranicznych PPA, a z kolei transeuropejska sieć energetyczna wspiera rozwój transgranicznej infrastruktury przesyłowej w celu otwarcia i umożliwienia transgranicznych przepływów energii elektrycznej.

Aby rozwiązać problem ryzyka finansowego związanego z transgranicznymi PPA, można wykorzystać mechanizmy finansowania energii ze źródeł odnawialnych, aby ułatwić bardziej opłacalne rozpowszechnienie odnawialnych źródeł energii w całej UE. Finansowanie takie

---

¹²¹ Podpisany na konferencji COP 22 w Maroku – zob. analiza:

<https://static1.squarespace.com/static/609a53264723031eccc12e99/t/60ec6e66dcef4a49b3a8c8da/1626107520287/Pursuing-Cross-Border-PPAs-Between-Morocco-and-EU.pdf>

będzie wykorzystywane na potrzeby przetargów konkurencyjnych we wszystkich państwach UE, które są skłonne realizować u siebie takie projekty. Inwestorzy prywatni, w tym przedsiębiorstwa, są w stanie uczestniczyć w finansowaniu tych przetargów i mogą zażądać gwarancji pochodzenia w przypadku produkcji energii odpowiadającej ich wkładowi.

Dodatkowo w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej zobowiązano państwa członkowskie do eliminowania lokalnych barier prawnych dla PPA oraz zharmonizowania gwarancji pochodzenia na podstawie zmienionej normy CEN-CENELEC 16325, co umożliwi przedsiębiorstwom transgraniczne dołączanie do PPA odpowiednich gwarancji pochodzenia. Ponadto można zachęcić nowe podmioty do wejścia na rynek w celu dostarczenia innowacyjnych rozwiązań wspomagających pozyskiwanie oraz zawieranie transgranicznych PPA w Europie, jak również nowych rozwiązań mających na celu zmniejszenie ryzyka i wyzwań w zakresie zarządzania związanych z korporacyjnymi PPA.

Państwa członkowskie mogą ułatwić wdrażanie transgranicznych PPA poprzez następujące działania:

- A. w stosownych przypadkach i zgodnie z rozporządzeniem TEN-E wzmocnienie przepustowości połączeń wzajemnych między państwami członkowskimi UE, a także z państwami trzecimi;
- B. otwarcie istniejących sieci w celu zwiększenia alokacji zdolności przesyłowych;
- C. usunięcie barier regulacyjnych wpływających na przekazywanie gwarancji pochodzenia odbiorcom oraz dalszą harmonizację zasad korzystania z gwarancji pochodzenia w różnych państwach;
- D. wspieranie rozwoju wiarygodnych, dokładnych i odpornych na nadużycia finansowe systemów gwarancji pochodzenia w państwach trzecich.